

*Cato Elderink.
28 Febr. 1871—14 Juni 1941.*

23750.

CATO ELDERINK
1871 — 1941

Cato Elderink is geboren in een tijd van eenvoud, van individualiteit, van weinig maatschappelijke complicaties, waarin weinigen rekening hielden met de mogelijkheid van oorlogen, laat staan het uitbreken van groote wereldconflicten zooals de 20ste eeuw die brengen zoude. In stilte en rust heeft zij zich kunnen ontwikkelen toen Enschede nog een klein provincie-stadje was, nauwelijks buiten de middeleeuwse wallen uitgebouwd. Ieder kende den ander in de kleine gemeenschap, waarbinnen een groot saamhoorigheidsgevoel bestond. Fritz Reuter die in het Mecklenburg's plat schreef, dat veel overeenkomst toont met het Twents, en Dickens, stonden in hooge eere.

Cato's Ouders behoorden beide tot oude Enschedesche families, die der Elderinks en der Blijdensteins. Haar vader was een populaire figuur, bekend vooral op het gebied van jacht en buitenleven. Een man vol originaliteit en humor, die bij voorkeur de taal der streek, het plat, sprak. Dat werd toen in vele families gesproken. Zijn verhalen en zegswijzen leven nog bij enkelen voort. Hij is een der schilderachtigste en meest origineele figuren die ik in Twenthe gekend heb, figuren die nooit terugkeeren in onzen tijd, die gewild of ongewild bezig is mensen en samenleving te „nivelleeren”, wat niet bevorderlijk is aan de vorming van individualiteit.

Ik herinner mij goed hoe in de 80er jaren der vorige eeuw Cato's grootvader Elderink, die iederen dag naar de boerderij der Familie het erve den „Ployj” aan den verharden weg naar Usselo en Haaksbergen wandelde, op 92-jarigen leeftijd door een boerenwagen in den rug werd aangereden en

aan den gevolgen daarvan stierf. Het was zijn doofheid die daarvan oorzaak was, niet verkeersdrukte. In dien tijd passeerde ter plaatse behalve op marktdagen misschien éénmaal in het kwartier een boerenwagen over den vrij primitieven weg. Rijwielen hadden hun intrede nog niet gedaan. De spoorwegverbinding van het Westen met Twenthe was nog slechts kort doorgetrokken. Auto's en bussen zouden eerst in de 20ste eeuw het verkeer, en bioscoop en radio het leven hervormen. Het was een tijd van rustige rust, waar ouderen in onze dagen soms heimelijk naar terugverlangen.

De belangrijkste plaatselijke gebeurtenis die toen binnen menschenheugen was de groote brand van Enschede op 6 Mei 1862, die bijna de geheele stad verwoestte. In onze jeugd was dat de mijlpaal, waarnaar de ouderen zich richtten. Men sprak in onze jeugd van vóór of van ná den brand. Enschede bezat vóór den brand twee hoofdtoegangswegen en poorten. Eén aan den Zuidoostkant, de Eschpoort, vormde de verbinding met de **Zuid Eschmarke**. Daaromheen lagen in een halve cirkel de oeroude Erven, die terugwijzen naar den tijd vóór Karel de Grote de Saksen onderwierp. Daarover schreef onze Dichteres in het Laand van Aleer: „Bewaart bi-j de boeren nich mennig èrve 'n Saksischen naam, dee de ofkoomst döt kennen van wel zik der an hef 'ebouwd, vuur op de kérke et kruus stun?” Zoover de uitbreiding van Enschede sedert den aanvang dezer eeuw ze niet in zich heeft opgenomen, hebben vele dezer erven zich nog tot op den huidigen dag gehandhaafd, met vererving van geslacht op geslacht.

De Westkant van het Middeleeuwsche stadje was gekeerd naar de **veldzijde**. De poort die daar eens stond, de Veldpoort, ontleende haar naam aan

de uitgestrekte heidevelden die zich in de richting van Haaksbergen, Boekelo en Hengelo bevonden. Noordelijk van Enschede lag de **Noord Eschmarke** die eveneens zijn oude erven telde. Hof Espelo was een der Twentsche Havezathen en verder Noordelijk strekte zich weder de heide uit langs den Lonnekerberg voorbij Oldenzaal tot Weerselo en Oostelijk tot Losser, Gronau en het Aamsven.

In dit landschap van oude esschen en groote heidevelden, doorsneden hier en daar door landweren, waarvan de beteekenis nog altijd niet geheel vaststaat, dreven Twentsche schepers hunne schapen. J. J. van Deinse en Mr. G. J. ter Kuile Sr. hebben dit landschap, zijn bewoners en hun gewoonten, hun aard en karakter, beschreven. Cato Elderink behoorde tot die bewoners en daardoor heeft zij zoo treffend over hen kunnen schrijven en ze in het „Laand van Aleer” bezongen. Zij rekende zich zelf door afkomst, denkwijze, karaktereigenschappen tot de Saksische bevolking. In onze dagen wordt wellicht het begrip daarvan geleidelijk vervaagd, doch ik ben niet zonder hoop, dat de oude eigenschappen, welke Twenthe maakten tot wat het is, niet geheel verloren zullen gaan. Ik noem ze eenvoud, gereserveerdheid in den aanvang en daarna blijvende trouw, werkzaamheid, vasthoudendheid aan wat men zich ten doel stelde. Gehechtheid aan huis en erf en bodem.

Goethe heeft van zich zelf gezegd: „Vom Vater hab ich die Statur, vom Mütterchen das Fabulieren”. Zoo zoude van Cato Elderink getuigd kunnen worden, dat zij haar groote intellect van hare Moeder Catharina Blijdenstein (1838—1908) geورven heeft, en van haren Vader, Hermannus Elderink (1830—1918) de humor en originaliteit, de gave van vertellen en van voordracht, die zij in hooge mate bezat.

Beide ouders hebben haar het beste medegegeven wat in hen was en dat heeft zij gedurende haar leven tot ontwikkeling gebracht. Wij hebben er haar werken en gedichten op gebied van historie en genealogie aan te danken.

Na haar jeugd heeft Cato Elderink zich jarenlang aan ziekenverpleging gewijd en daarin haar sporen verdiened. Vrijwillig verpleegde zij choleralijders in den tijd toen deze ziekte ten onzettend opdoek. Haar Moeder, die niet sterk was, heeft zij jaren verzorgd.

Daarna heeft zij zich gegeven aan de studie van Twenthe, het typeerende onzer streek, de gewoonten en de overleveringen, waarvan er zoo vele zich gedurende eeuwen hadden voortgezet en tot in het begin dezer eeuw hebben gehandhaafd. Zij was in de gelegenheid deze gegevens op te vangen uit den mond van haar Vader. Zij verkreeg ze ook van de boerenbevolking, wellicht het meest uit Buurse.

Buurse was een afgelegen dorp vlak aan de Westfaalsche grens. Slechts zandwegen die in den winterlijd moeilijk begaan- en berijdbaar waren leidden daarheen. Eerst vanaf ongeveer 1910 zijn er verharde wegen aangelegd, waardoor Buurse en andere delen van Twenthe uit hun isolement geraakten.

Nabij dit schilderachtige dorp langs de Buurser Beek, bezat de Familie Elderink een dier oude erven, die in hun oorsprong wellicht teruggaan tot den tijd toen Karel de Groot het land der Saksen gewelddadig onderwierp en Ludgerus het Christendom met kruis en woord verkondigde. Dit erve het „Nyenhoeve“ (in 1840 verkregen door Engelbert Elderink), was naast het stadshuis der Elderinks binnen de muren van Enschede, het geliefde buitenverblijf der familie. Aan het erve waren verbonden rechten in de „Wahre“, het gemeenschappelijk grondgebied der Saksische Marke, hetwelk een eeuw geleden

door de verdeeling der Markegronden als „gemeen” bezit heeft opgehouden te bestaan. Met voorliefde sprak Vader Herman Elderink van „mien Vâar zien Wahr-recht”, hetwelk op hem was overgegaan. Het uit dat recht voortgesproten bezit wordt in de aangetrouwde lijn Jannink nog als natuurmonument

Foto A. C. Meyling

*Het Erve „Nyenhoe“ in Buurse,
in het bezit van de familie Elderink sedert 1840.*

verzorgd. Het grenst aan het natuur-reservaat: „het Buurser Zand”.

Een ander erf der familie Elderink te Buurse, „Groot Buursink”, was in 1834 verworven door Joost Maurits Elderink.

Ik heb in het voorgaande een schets willen geven uit welk milieu, uit welken tijd, onder welke invloeden Toos Elderink is voortgekomen en opgegroeid. In het mooie en stille Buurse, waar tot voor kort de tijd gedurende eeuwen heeft stilgestaan, heeft de Twentsche Dichteres veel kunnen nadenken en haar gedachten kunnen concentreren op „Laand en Leu”, die haar lief waren. Zij heeft, voelende dat zij stond aan een haast afgesloten tijdperk, die gedachte neergelegd in de slotregels van haar gedicht „Middeweenterstied”:

Vuur 't leste rekt hier ow 'n vuurgeslacht
Oet dee oalde vertelsel en sagen de haand.

Toos Elderink heeft het Twenthe van voorheen bezongen. Het land van oude esschen, uitgestrekte heidevelden en in zich zelf gekeerde bevolking. Geen Kersttijd of Oudejaar gaat er voor mij heen of ik neem haar boekske „Oet et Laand van Aleer” ter hand om er enkele gedichten of vertelsels uit te lezen en haar te gedenken. Ik noemde reeds „Middeweenterstied” en zoude er aan kunnen toevoegen: „De keendekens in et koren”; „t Speensterken”; „Oalde Joar” enz.

Onze Dichteres heeft niet alleen gestaan. Naast haar en door haar geïnspireerd zoude ik willen noemen enige namen van tijdgenoten, die ook werken van blijvende waarde hebben nagelaten aan onze Neder-Saksische streek.

Ko van Deinse dichtte en leeft bij ons voort in het Twentsche Volkslied.

Mr. G. J. ter Kuile Sr. treft mij telkens opnieuw bij het scheiden des jaars in zijn Oaldejoars prakkezoatie (van 1922):

„Mien volk noar berr, alleen de klok nog wakker.
 „Now bid ik bi-j den heerd veur 't levee Twentsche Laand.
 „Mien God, bescherme Dow de leu, de Stadt. den Akker.
 „Maak Dow oons stil en staark, do Dow oons Diene Haand.

Johanna van Buren, de Sallandsche Dichteres, laat ons in haar gedicht „Krönnenzommer” mede-leven in de wisseling der jaargetijden, den wegster-venden zomer en de vergankelijkheid van alles.

Toos Elderink heeft afscheid genomen van het leven in een ineengeschrompeld blaadje papier, het welk gevonden werd op een geliefd plekje aan de Buurser Beek. Voor hen, die haar in haar eenvoud en charme niet gekend hebben, moge de daarop geschreven dichtregels eenig begrip geven van de gedachtenwereld waarin zij leefde en de gevoelens die zij toedroeg aan hen, die haar omringden.

Der zit in 't bosch 'nen oalen wal
Knoestige wortels oaveral....
En ik weet het zoo weinig as zee
Wat mi-j hier vastholt an dusse stee.

Geboren hier zin wi-j en op-egreuid
In jonkheid heb wi-j espolt en ebleuid
Troanen van droosheid zint der ewest
Ook dee leidt in 't leven tot oons best.

Boaven duur 't dichte beukenloof
Spolt gèle lechtkes en kringskes roond
oaver de broene gooldige groond.

Half heb ik ze jo meer ekend en verstoan
Völ te vroq zeent ze van mi-j egoan.

Heb ik ze wal genog leef ehad
Dee met mi-j gungen op 't lèvenspad?

Suja Suja suuselt de weend
Now nig meer denken, sloape mien keend.

Los löt mien lèven now al wat et hölt
as dwerrelend herfstloof as dale et völt.
Eén wordend met al dee ons vuur bint egoan
zal ik dan 't lèvensroadsel verstoan.

Suja Suja suuselt de weend
Nem, Moder Eerde, dek too dien Keend.

Ik ben dankbaar Toos Elderink op mijn levens-
weg ontmoet te hebben.

J. H. v. H.

Huis Bergh.
Juni 1954.

Mennigeen zal de kop wal schudden en zeggen: „Nig meer van oonze tied, wel wil dee sproake nog sprèkken, dee deunkes nog heuren!” Meer zee, ik weet joo, as der een kwam met 'nen knuppel en klopten van nacht in 'n duust'ren an alle duren in 't laand van Twènte, zóó oet 'n sloap zol dree veerde van 't volk nog vroagen: „Wel klopt doar?” Dat zullen ze zeggen in goed oald plat, want leuve meer wisse, door zeent der nog völle, heel völle, dee met zik zölvén dee tale nog kuiert, al zölt ze et mangs vuur de meinschen nig woar willen hebben. Now wil dit beuksken et woagen, 't klopt bi-j ow an, en vroag i-j: „wel is doar?” dan zal et ow zeggen: „de oalde tied en de taal van de oalden.” Wel dan al luk noa de weenterdage van 't lèven hen-op geet, dee dech mischieen bi-j zik zölvén: dat was de tied doo de wéld nog joonk was vuur mi-j, en de sproake van wee duur et keenderlèven met leefde mi-j leidden.

Oalde leu en poalbürgers, dee zik nig schaamt de sproak nog te kennen van 't laand, dat zoolang eeran stam tot wonning wol wèzen, eer wil dit beuksken too sprèkken. An 't brulftenleed van 't joor achtteen twaalf wil wi-j doorbi-j gedènken; zoo zeg et:

Nen vrömden glaans op 't Twèntsche gedicht
Zol glynstren oaverbödig,
As op nen pi-jrok slecht en slicht,
Grofnödig en spierdrödig¹⁾
'n Goald of zulv'ren passemènt:
Wi-j kallet as wi-j et beent 'ewènt.

Want zee, eerdöniger²⁾) lik et mi-j too, as 'ne besmoôr 'ne knipmusse dreg, 'nen umslagsdook en, as

¹⁾ Kaalgesleten. — ²⁾ Eerbiedwaardig, rechtschapen.

et kan, 'n slot nog met krallen, dan of ze vuur oma spölt, 'n röksken krap oaver de knee, van teundelig goed, woer men zoo duurhen zut, 'n bloesjen en op de kop nog 'n kapsel van aanderleu krullen. Wi-j hooft oons joo ook vuur 'n aard van et laand nig te schamen; wi-j zeent van nen oalden, stödigen¹⁾) stam hier in Twente.

Bewaart bi-j de boeren nig mennig èrve 'n Saksischen naam, dee de ofkoomst döt kennen van wel zik der an hef 'ebouwd, vuur op de kérke et kruus stun? Hebt zik dee oaldvaders 't nig vaak zoer genog loaten wodden? Duur alle eeuwen hen hebt ze de schroae groond aarbeid, zörge en vliet, zoo völ zee kunnen, 'egewwen, dat ze eer 't daagliks brood, noa eer bescheiden deel, vuur eere muite mog drägen. Leef was eer 't aarme laand; ze wollen der nig van laoten, in slimme kriegstied zölfis nig, nig bi-j misgewas, peste en ploagen. In oalde haandschriften steet, woo mennige stad, mennig doarp, duur 't kriegsvolk 'epleunderd wör, plat 'ebraand was et laand, weust laggen de boerenèrvén. Meer wel et lèven nog höl, gaf ook den mood nog nig op; ze bouwden zik nijs weer an en hopten op bëtteren tied. Zoo zat al seent eeuwen her, in vuur- en in teggenspood, 'n saksenstam in oons Twente. Vrog kënden ze 't spinneweel en leuten den wëfstool rätten, doorduur kwam haandel op in 't eigengereide linnen; later hen hebt ze de koonst bëtter dan aandren verstoan, um oet de wol van 'n boom, dee wast in 't waarme laand 'n deg'lik stuk tuug te wèven en eindelijk kwam nog 'n stoom; as beume van aanderen aard wasten oet Twenter bôam 'n bosch op van schossteenpiepen. Dat bracht oons de ni-je tied, dee gawwer kan bouwen en brékken. Oet aller hee-

¹⁾ Standvastig.

ren laand mengt seent¹⁾ zik de meinschen duureen,
 ni-j lèven bleuit los en ni-j wèzen, mooier en boont
 en drok, vuur wel zik der noa weet te voogen. Duur
 vliet beendt oons mennigen baand met vrömdie vol-
 ken aneen, en woer de zunne daal zut, in 't zuuder
 laand bi-j de zwatten, woer d' eilaanden ligt van
 de Oost, 'n waarmer deel van oons laand, of in 't

*Hooftreeks
Oele, 16 Maart 1921.*

Pentekening J. H. v. H., 1921.

*Duizendjarige eik van Oele onder Twickel.
Door blikseminslag afgestorven omstreeks 1936.*

westen woer Yankees regeert, oaveral veendt ze
 wal volk in 't kleed, eer 'ewéven duur nearerstige
 haand in oons Twente. Toch, woer et lèven meer
 gif, wil et ook meer van oons vroagen; wasten 'n
 vuurspood oons, doormet wasten ook oonze zòrgen;
 nig meer an tookem wèke aleenig hè wi-j te dènken;
 ook an wat wo'dt oet oons wérken, later in kom-
 mende joaren.

¹⁾ Sedert.

Kopzòrgen leerden wi-j kennen, zoo zal ow menigeen klagen. Meer zullen wi-j doorduur oons daal loaten drukken of teumig¹⁾ goan, wochtend op wat wil wódden? Dat hef nig de wieze 'ewest waleer van de oalden, en 't zal zik ook now nog wàl riegen²⁾, vuur wel de haande wil reuren. As van 'n Twénter aard dit oons nog blieven mag: lost tot 'n aarbeid, leefde an 'n huuslikken heerd, eenvoud in 't hárte en 'n oog, dat in vèldgroond, bouwlaand en bosch zien geneugen kan veenden, dan blif oons wisse geenoog um te daanken vuur meinschengeluk in goëe dage en slechten.

Maakt mangs et lèven oons meu, dan wil wi-j ees rösten en umzeen noa 't laand van aleer. Dat lig door zoo stille en wied, zoo röstig en kalm van kleure, as bi-j zeenkende zunne de vèldgroond. Vuurdat dee zunne daalt, dee lecht gif in oons geheugen, loa 'w nog ees stille stoan en te hoope³⁾ dat laand ees bekieken.

Woor vang wi-j et beste met an? Mi-j ducht, woor zo'n joonk Twénter lèven vuur 't eerste moal zut in et land, woor em et lecht wör' egewwen.

Op 'nen mooien mòrgen in Mei buurt mooder 'n jong oet de weege en zett em luk nöst zik daal. Meer kiek, now wo'dt hee ne kracht gewaar in de aarme en beene, dee geerne zik weeren wil. Op alle veer krop hee doorum, et valheidken dekt em et heufd, dapper et lecht tegemeut en op 'n durenzul⁴⁾ zut hee de groote wèld. Woo woondert em al dat lecht, dee beume, dee bleuiende moat en doorboaven den hemmel zoo hoog. Zoo zit hee nen heelen zet⁵⁾ stil, 'nen kleinen „kiek in de Wèld“, de blauwe eugkes wied los. An 't leste wo'dt et em bang; hee zag joo nog

---

¹⁾ Werkeloos. — ²⁾ Regelen. — ³⁾ Te zamen. — ⁴⁾ Drempel.

⁵⁾ Tijd lang.

aanders nig as 't greun soaien weegengedien.
 'n Motjoänken¹⁾) trekt hee, zien moôr mag dat van
 eer jeunkens nig zeen, gaw nêmp ze em op eeren
 schoot, ze lacht em too en ze zeenk, noadat zee et
 zingen versteet:

Suja, suja keendeken;
 't Päpken steet in 't speendeken,
 Wis dow dan nig zwiegen,
 Dan wille wi-j 't päppeken kriegen.

Dat helpt, hee wo'dt vrèdig en stil, nig umdat dee
 stem of dat leed, of et zingen zoo woondermooi
 zeent; dat is em aléns, meer hee veult: van alle leu
 op de wèld meent mooder 't et beste met mi-j.

Hee greuit as et grös in den Mei; woo grootsch
 is zien vâar op de jong, as 'e 't eerste buksken an
 krig! „Mienen kleinen Boksenjanbeernd”, zeg hee,
 en op ziene knee löt hee em riën um de wèld, op
 de moat van 'n heel oald leed, dat 'e van besvaér
 nog kënt:

Hânsken, Diedeldânsken leut 't peerdken besloan,
 Leut et den hoogen bërg op goan.
 Hoogen bërg van deepen dal
 't Is jammer, dat Hânsken stêrven zal.
 As 'e stérft, dan is 'e dood,
 Begraaw' wi-j em oonder de reuskes rood;
 Reuskes rood in 't wiede veld,
 Breng Jan van Dèlden et offergéld,
 Offergéld oonder den tèlder,²⁾
 Breng et an Jan den hèlder.
 Jan van Dèlden, de zwatte man,
 Dee leup al teggen den kroetpoal an.
 Kroetpoal begun te kraken,
 Mânneken, dat der waakten,

¹⁾ Zuur gezicht. — ²⁾ Bord.

Vròwken, dat de tromme sleug,
Oalde wiefken, dat de fluite bleus.

En 't jeunken kraeit van plezeer en wil nog 'nen
weelderer rit. 't Peerd koomp now in 'n galop en
dan zeenk zien vader der bi-j:

Ziege, zage, hottepage,
Wee wil met noa Benthem jagen?
Benthem is gesloten,
De sleutel is gebroken.
Is der dan geen man in 't land,
Die die sleutel weer maken kan?
Jawel. Hoe hiet die dan?
Jonker Jan.
Hoe hiet zijn vrouw?
Kniep in den arm, maar niet in de mouw.

Van Benthem, kot bi-j, sprek dit leed en van men-
nige plaatse kótbij-ként hee völ sprökke nog, dee
mangs heel oondöggend zeent en de noabers de gek
an stékt. Zègt ze van Hengel nig:

I-j döwt nig reuken of smeukan,
I-j döwt gin dämpjen oet de piepe loaten goan,
Dat hebt de Hengeler zetters verbôan.

Of ook wal:

In de Hengeler bekke is 'n kätjen verdreunken,
Hef zeuven wèkke lègen en nog nig esteunk'en.

Wis zeent ze in Ollenzèl grootsch, doorum zeg
'n sprök dan van eer:

Ik on Pik on Pot Beernd Jàan,
Willem van de Poort on Halfhèmsteén Jaan,
Soalters Toon on Kleuter Jan Beernd,
Wi-j, vuurnaamsten oet Ollenzèl,
Wi-j hebt 'nen goén kaboes¹⁾ verbouwd.

¹⁾ Witte kool.

En wat d' Enscheder jongs zik verbeeldt, dat heurt
men joo wal as ze zegt:

Enschede is ne stad,
Hengel is nog wat,
Boorne is 'n hoondergat.

Völ riemselkes zeent der ook nog, dee van oalde
kriegstieden sprekt en van al wat der doo is ver-
richt. Et alleroaldste is wis:

Hèrm, sloa daarm,¹⁾
Loat piepen, loat trommen!
De Keizer wil kommen
Met gaffel en stangen,
Wil Hèrm ophangen.

Oet 'n Meunsterschen oorlog nog dit:

Beernken van Goalen stek Loster in braand,
Jaagt den schelm nao 't Meunsterlaand.

En 'n aander riemselken nog, woervan de leu nig
meer weett van wat vuur tieden et sprek:

Och hèden, och hèden, de Meunsterman!
Et sleet mi-j in de been der van
Zie dit, zie dat, zie door!
Al weer nen breef van de Meunsterpost,
Dee hef mi-j nen roonden schillink 'ekost,
Zie dit, zie dat, zie door!
Noa Coosfèld gees dow, achteroet,
Door scheet ik di-j, doonder, op de hoed.
Zie dit, zie dat, zie door!

Now loa'w noa 'n Boksenjanbeernd weer umzeen,
vuurdat hee zoo wast, dat men de jong nig meer
kènt, want zee:

't Is 'nen keèrl as' Kas
Met hoar as vlas,
Kuten an de been',
As dobbelsteen'!

¹⁾ Snareninstrumenten.

Wat of 't toch 'n smöggelken¹⁾ is! zo'n deuiker²⁾
 gif haande vol wérk, meer leever is et oons toch
 as 'ne „koeze"³⁾ of 'nen „doedeldop"⁴⁾, 'n pennot⁵⁾
 ook en 'n prèwwel⁶⁾), dee mag men nig half zoo
 geern lién. Al zeg wi-j wal hoonderd moal daags:
 „Wipstuuvverken, now zit ees stil, wat nen haspel-
 dredroad,⁷⁾ fòj-fòj!" wi-j zeent toch best met em
 tevrèè, want, wi-j weet wal, 'n leeven Heer hef rare
 kos'gängers ook, 'ne griebspoan⁸⁾), ne gierige pin,
 'nen graandsteen⁹⁾), 'ne zanikdeuz', 'n labbejenneken
 ook en 'n baks slag, wat woonder volk!

As 't now zonnen opschötling wödt, dan vaalt ow
 zo'n jeunken toch ook zoo aadig mangs al in de
 haand; zonnen duvelstoojäger¹⁰⁾ helpt. Meer 't zit
 em al wal in de mus, as 'e groot is, wil hee in 't fa-
 briek nen dëllenhanen¹¹⁾ wal wén. Nog hef 'e völ
 vri-je tied, ook mennigen spölkammeroad en de spul-
 lekes, dee zik van oalds op et jonge volk hebt verèrfd.
 De kleinsten loopt in 'ne rieg' en zingt doarbi-j oaver
 de stroat:

Lange, lange riege,
 Twintig in de stiege.
 Dëttig in den rozenkraans,
 Veertig in 'n poppendaans,
 Jufferken, jufferken niege.

Mangs drägt ze der een op de haande en zëgt dan
 dit versken derbi-j:

Tunneken, tunneken beerenbosch,
 Woor zöl wi-j dat tunneken loaten?
 Al in de Haverstroate,

---

¹⁾ Schalk. — ²⁾ Ondeugd. — ³⁾ Sul. — ⁴⁾ Slaapkop. —
⁵⁾ Onaangenaam eigenwijs persoon. — ⁶⁾ Ongemakkelijk mensch
 — ⁷⁾ Kunstenmaker. — ⁸⁾ Begeerig mensch. — ⁹⁾ Ontevreden
 onaangenaam zeurend mensch. — ¹⁰⁾ Handlanger. — ¹¹⁾ Fa-
 brieksbas.

Al in den Mooien Hof,
Door smiet wi-j dat tunneken of.

As 't vuurjoar wödt, klopt ze ne fluit oet de bast
van 't wilgenhoalt, éénteunig, bi-j dat geklop, kleenkt
weer 'n heel oald leed:

Sap, sap, piepe,
Wanneer bis dow riepe?
Too, too Meie.
As de vöggelkes eier lègt.
Wat lègt ze dan?
Leuge, leuge döppel!
Smiet ze met an de köppe!
Kätken op 'n diék zat,
Zeute melk met botter vrat,
Kwam de bleende Hesse,
Met de schaarpe messe,
Wol dat kätken 'n haals of snien.
Kätken gung hen loopen,
Wie, wa, woopen.
Heel of, half of,
Is dat piepken nog nig of?
Of, of is et.

In 't noajoor sniedt ze zik mangs oet kallebassen
'ne löcht, door brandt ze 'n keersken in en trekt in
de noaberschop roond:

Sunte Märtsens vöggelken,
Har zo'n rood, rood köggelken,
Vleug al zoo hooge,
Klokrentent hooge!
Hier woont een rijke man,
Die zoo heel veel geven kan,
Lang zal hij leven!
Veel zal hij geven!
Zalig zal hij sterven.
Den hemel zal hij erven.

Door zat 'n männeken achter de duur,
 Dat har 'n pip, dat har 'n pip,
 Dat wol zoo geerne 'n äppelken hebben
 En dat was ik, en dat was ik.
 Loat mi-j toch nig langer stoan,
 Ik wol nog 'n huusken veerder goan.

Mangs kniept ze de voeste stief too met 'n stuk of
 wat knikkers der in. 'n Kammeroad mot dan roân,
 dat wo'dt em evroagd met 'n sprök:

Ruter te peerde,
 Blaank van zweerde,
 Mennig man,
 Woor der.....¹⁾ op stoan kan.

De wichter zitt' op ne rieg, dee de mooder zal wên,
 steet der vuur en allemaal zingt ze te hoop:

„Spinne, spinne wiefken!
 Alle daag 'n diesken.
 Speens dow nig, dan hes dow nig,
 Dan krigs dow dienen vri-jer nig!
 Môor, 'k heb 'n taak of”.

Dan zeg eer de mooder heel wies: „Now mag i-j
 hen spölken goân, meer i-j mott' nig achter de heun-
 derkes jagen, der is een hänken met 'nen zeeren poot,
 as i-j der achter jaagt, dan geet et dood.” De keender
 jaagt ks! ks! en komt dan zingend weerum: „Boem;
 bam, boem, bam! Môor, Môor de klokke luudt!”
 „Wel is der dood?”

„t Hänken met 'n zeeren poot!”
 „Heb i-j der achter 'ejacht?”
 „Joa!” Dan vaank de mooder noa eer, en wee ze
 dan krig, is der bi-j.

¹⁾ Het getal wordt genoemd.

Nog dech mi-j.¹⁾) woo wi-j bi-j de mölle in 'n tweedoonkren²⁾ spölden en woo 't oons doorbi-j mangs growwelen kon, as wi-j meenden: misschieen hef 'nen wolf of ne heks zik hier 't lèvén bewaard. Dan zungen wi-j nog zoonder schrik:

„Wi-j wollen ees noa 'n Mooien Hagengoarn goan
En halen nen pot vol knollen.
Doo kwam oons door nen wolf temeut,
Dee beet oons in de beene!
Wat hadden wi-j doo, wat hadden wi-j doo?
Wi-j hadden kapotte beene.
Wolf, wolf kom meer oet.”

Of wi-j zéden, bi-j 'aandere spul:

„Oal Besmôor, wat dös door te zitten?”
„Veurken an beuten.”³⁾
„Wat dös met dat veurken?”
„Water op kokken.”
„Wat dös met dat water?”
„Steenken in smieten.”
„Wat dös met dat steenken?”
„Mesken op sliepen.”
„Wat dös met dat meskén?”
Ondöggende keender 'n haals of sniën!

Meer te gang kommen kunnen wi-j nig met spöl-
len, eer of was 't eteld, wat iedereen wèzen zol.

Dat gong op verschillende wiez:

„Ane, mane, miene meuje,
Rikke, tikke, takke, teuje,
Heer, vrouw, knecht,
Ikke, wikke, wakke, wecht.”

Of: „On, don, döpken,
Posseleinen köpken,

¹⁾ Het heugt mij. — ²⁾ Schemering. — ³⁾ Vuurtje stoken.

Man en vrouw,
Keender in de rouw,
Meid en knecht,
Ik goa trouwen en dow gees weg."

Of: „Oonder de mölle door stof et zaand,
Door kwam nen heer oet Engellaand,
Engellaand! Broabaand!
Jufferkes met den toeten,
Dee wollen den heer besloeten,
Eer, beer, botterbeer, bosch."

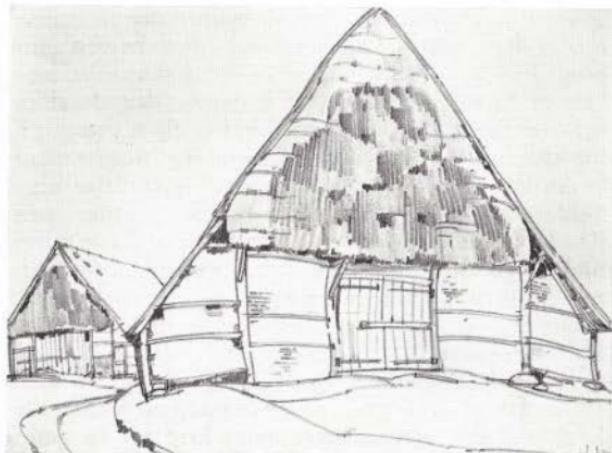
Mangs kwam der ook ruuzie bi-j, dan leup der
wal eene noa 't hoes en klaagden moeder zien leed.
Meer d' aandren reupen em noa:

,,Klikspoan, Oelejoan!
Kaans nig achter de duur hen goan,
Of dow mos hen klikken goan.
Mien heundeken zal di-j bieten,
Mien kätken zal di-j krabben.
Dat koomp van al dat labben!

Bi-j de hoogtieden van et joor heurt vaste gebroecken
van oalds en de verskes, dee ieder nog kënt.
Wat is 't vuur de keender 'n wil, Palmzöndag, wat
zeent ze grootsch op 'n kukelhanen en 't rad van
'n palmpoaschen: zee weelt absloet der de stroate
met op en door kleenk vreulik eer leed:

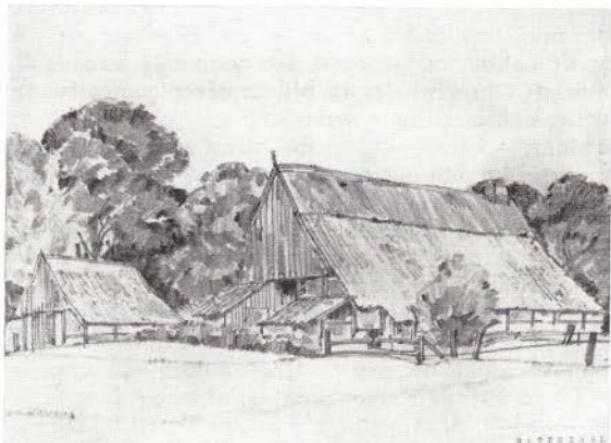
„Palm, palmpoaschen,
Van hei korei, van hei korei.
En nog meer eenen Zöndag
Dan krieg' wi-j 'n lekker ei!"

Of: „Palm, palmpoaschen.
Loat de koekoek roazen
Loat de kievit zingen,
Dan krieg wi-j lekkere dingen."

Potloodtekening J. Jans.

Schuren op het Erve „Scholten”,
Hezinge, Gem. Tubbergen

Potloodtekening J. Jans.

Boerderij aan de weg naar Weerselo, Oldenzaal.

Now koomp der ne drokke wèke.

Ze slept vuur et poascheveur nen heelen hoop hoalt bi-jéén. Dan zeukt ze in 't hoondernust weer, brengt moeder de eier en vraagt: „dee de dikste schellen hebt, dee leg oons tot Poaschen terug”. En moeder kookt ze eer há'd: en boont met ne siepelbast.

As Poascheoavond now koomp en de zun an de hēldere locht manshoog van et oondergoan stieet, dan loopt de keender oet 't hoes, stief kiekt ze'n hemmel in en de redde¹⁾ tungskes stoat stil, want op disse oavond in 't joar, dan könt ze en weelt ze joo zeen, woo roondum de goaldene zun et vreulikke Poaschelam spölt.

En Poaschenoamiddag ook, dan wo'dt der 'efeest en 'evierd, dan tikt ze de eier te hoop en wee 't ziene heel hölt, dee weent, meer ieder krig zat en genog. As now de oelenvlocht²⁾ koomp, trekt allens noa boeten hen. Doar hebt ze zoo hoog as 'n hoes van busschen³⁾ en rommel en hoalt nen hoop te samen 'etord. Eén dreg der'ne schoove stroo, dee wo'dt der oonder 'elegd, dan stek et maklikker an. Et was in de oalde tied gebroek, zoo wör mi-j 'ezegd, dat men den braand der in bracht aleenig met zuuver veur, dat men duur wrieven van hoalt muilik tot glemmen kreeg. De heerdvuren wazzen 'edoofd, meer iedre hoesmoeder dreug oet 't ni-j geboren veur van Poaschen 'ne gleunige kol noa eeren huuslikken heerd, dee doar glood en lèven weer gaf.

Mangs nog tot noa middernacht, in de lauwe vuurjoarslocht, daansten et jonge volk bi-j 'n schien van et vlammande veur en de hēlder lechtende moan, zingend roondum den glood. Nog kleenkt der wal hier en doar oet eerste Christentied op woonder vrömdie wieze 'n eeuwenoald Poaschegezang.

---

¹⁾ Vlугге. — ²⁾ Schemering. — ³⁾ Takkebosschen.

De zun krig now waarmeren schien, de hèldere dage lengt. Greun loopt de beume oet, greun is 'n wieden esch en boont van bloomen de moat. De bleuiende tied van 't joar breg oons de Pingsterdaag'. Doar mot ook 'ne broed bi-j wên, dat weett' joo de keender ook. 't Deernken dat 't drokste spölt en 't vreulikst lacht bi-j de school, met blauwe oogen en hoor, as riepende rogge zoo bloond, dat maakt ze de Pingsterbroed.

Met bloomen en boont papier, met al wat fleur hef en kleur, maakt ze dat mèken mooi, lègt em oaver 't köpken nen dook en trekt in de noaberschop roond. Wee gif der nig geerne wat vuur, as ze den dook op buurt en em de Pingsterbroed wiest? Van wiedten al kleenk et em too:

Hier kom wi-j met de Pingsterbroed,
Meer eenmaal in et joar,
En al wee oons nig gewwen wil,
Dee mot oons loaten stoan.
Pingsterbroed, Luier oet!
Was dow eerder op 'estanoan,
Dan has met mi-j hen bloomen plukken goan.

En gees dow oaver de weg, woer tusschen twee beum an 'n touw de mooie pingsterkroon haank met 'en eierkränsken versierd, dan teun di-j de eere weerd en spoor an et tolgedlèd ook nig!

De zommerdage vleegt hen, vol van 'n aarbeid, te ko't zeent nog de langste daag' vuur al het wérk, dat der wacht. Gaw is et heutied 'ewest, Sunt Joapik steet vuur de duur, de riepe rogge bug goaldgèl zik daal noa de grond.

Dan sloat de maeiers de zigge. In 'n zommerzunnenglood staat de beendsters in witte kleere en weert zik van vrog tot laat. Zwoar is 'n dagtaak, te ko't

doert eer de röst van 'n nacht, meer as de leste schoeve van 'n akker in is 'eveurd, loont eer nen vreulikken dag, nen frisschen droonk en nen daans, as de haandharmonica trekt en stoppelhanen regeert.

Later wo'dd 't leuge op 'n esch, wied kan men zeen oaver 't laand en 's maans¹⁾ vrôo floonkert 'n dauw in doezend spinkoppendröä. Now viert de veldgroond eer feest, proonkend in 't peerschroode kleed; vlietig vlög 't iemenvolk um, dat hier 'n Sunt Joapik hölt; völ gazen vlöggelkes goonst, as wied of ne zachte muziek en zeut is 'n honniggeur, dee haank oaver 't bleuiende veld. Meer frogger zeenkt al de zunne, boont kleur zik 'et loof van et bosch, vlammand in gél en goald in 'n schien van 'n scheidenden dag. Dan wo'dt 't vuur et leste moal lèvendig weer op 'n esch. De schoolmeester gaf zölfzien völksken veerteen dage vri-j of; zee könt, nog zoo ko't bi-j de groond, tot hölp van de groote leu as aerpel-gadd'fers²⁾) al goan.

En straks stuurt de bouwman 'n ploog, 'n akker ontvaank weer 't zoad: vuurdat de vo'st in vaalt, wo'dt eerst 'n esch nog weer greun.

Zacht daalt 'n weentersloap oaver et wiede laand, gin vöggelleedken kleenkt meer. Mangs haank 'n mist oons roondum, 's moargens 'n dicht gedien: 'n kleinen kreenk wo'dt de wëld. Dan schoeft weer de règenschoers lège langs de grieze locht of schudt de westeweed van de beume, dee buugt en kraakt, et leste, soare³⁾ loof.

Allen akkeraarbeid is oet. Et oalde joar wo'dt meu, verlangend noa ziene röst, telt et de lèste daag'. Vuurdat et scheiden geet, röp et roondum 'n heerd eenmoal tot huuslikheid nog, al wat te hoop heurt, bi-jeën.

---

¹⁾ 's Morgens. — ²⁾ Aardappelrapers. — ³⁾ Verwelkte.

't Is Middeweenterried. Dat was, seent de daag' van aleer, aaltied et hoogste feest: um al dee zik geerne magt lien, sleet et bände van leefde en vrèe.

Ken i-j den woonderen blaank, den laank zik rek-kenden toon, dee duur de kloore locht in disse dage röp, en van verlangen klaagt noa 't feest van Kerstmis, dat koomp? 't Is 't middeweenterhoorn, woor volgens oald gebroek de boerenzöns op bloast; van dat advént begeent, tot an de dage van 't feest kleenkt et wied oaver et laand. In 't weenterkleed lig now de wéld, de witte iemen zwérmt; oaver et vale veld en 't jonge roggengreun lègt ze, zacht an, 'n laken blaank en zwoor. Zoo heurt et weer ook te wèn, want noa 'nen oalden sprök, gif middeweenter greun ne witte poaschetied.

As zik de locht weer kloart en bi-j nen hél'd'ren vo'st oaver 'n witten snee de weenterzunne bleenkt, dan is roondum de wéld zoo zuuver en zoo stil. Wal geerne mag's dow dan, zoo um de middagttied, luk waand'len langs de weg. En mennig boerenmèken koomp di-j doar te meut. Zoo vreulik zut et oet; um 't vrènd'likke gezichtken, blaank en rood, slot oaver 't blonde hoor et doedelkäpk'en an; et broene reumpken en 'n haalsdook roodgeroett, et zit em allens éven knap en dral. Dow mos em wisse vroagen: „Jenneken, waar gees hen?” Vlugge en vreulik in 't vuurbijgoan röp 't di-j too: „hen kauken, hen kauken, hen kauken¹⁾”. 't Geet noa zien vaders hoes en in nen knuppeldoek dreg et de koffieboonen en 'n metwo'st en de stoet, dee van et boerenhoes, woor et zoo vletig deent, 't presént zeent vuur zien volk. Woo aanders zal dat wén oaver 'n dag of tien, as dow em dan weer vrögs: „Jenneken, woor zeens' west?” Dan zeg et zacht en saanker met nen zucht:

---

¹⁾ Feestelijk nieuwjaarskoeken eten.

„hen kauken, hen kauken.” 't Mot in de vrömdē weer, en alle wil is op.

Meer 't is zoo wied nog nig. 't Is nog meer Stoeten Thooms¹⁾) en oaver heel den esch tot wied nog in et veld, roks dow de lekkre locht van versch gebakken stoet. Dee koomp oet 't bakhoes bi-j elk boerenèrve, de vrouwleu bakt vandaag 'et wittebrood vuur 't feest.

Ook 't kookeniezer mot nog disser daag te veur, 'n érfstuk is et vaak, woarin van 't vuurgeslacht et joartal en 'n naam en mangs nen vrommen sprök zik eeuwenlang bewaart. Now braandt ook an 'n heerd et groote kerstblok al; dat kon aleerdaags, noa mi-j wör vertèld, nen heelen knotEEK wèn.

De kökken was nog van de delle nig 'edeeld; èèn groot vertrek hòl volk en vee bi-jeen. Oonder 't eerste gebeend²⁾ hung boaven 't losse veur an iezenen hoal³⁾ 'nen ketel zwat van root. 't Härte van 't hoes was hier, waar men in d'ovondtied geerne met oald en joonk te kuieren zat. Wat woorder dan, dat met midweentertied aait weer 't vertellen mode wodden is. Zoo zeent van moond tot moond seent eeuwen an den heerd duur d'oalde leu de zölfde sagen weer vertèld. Joa, mangs spuurt men doorin, as men ze wal beschouwt, de ofkomst oet de oalde heidentied. Loster meer, wat ze weett van weelde jacht en ook woo wagens, dee men op et èrf late leut stoan, tot woonder van elkeen, mangs weer evoonden wörren boaven op et dak.

Nog heur wi-j geerne, woo de keender proatt van gooden Sunte Kloas, dee op zien groot wit peerd, as 't weenter wodden wil, hoog oaver 't hoes koomp rien. Zol dit geloof, zoo keenderlik en bli-j van

---

¹⁾ St. Thomas. — ²⁾ Eerste vak van vakbouw. — ³⁾ Schuifijzer met haak.

d' eigenst ofkomst möglik können wén, met dee ver-telsels oet de oalde tied van Hakkelberend en van Schoolten Joost zoo growlik, dat ze ow nen godder¹⁾ kunnen jagen langs et lief?

Is 't ook nig woonder, dat men door vaak urnen veendt, noa et zeggen van de oalde leu, de Witte Wiefkes waandelden bi-j nacht? Dat hier in heidentied begraven wodden is, was al seent eeuwen an gin meinsche meer bekend. Toch hung an disse stén, vuur 't late noageslacht, nog zoovöl heugen aait van plechtigheid of schrik, dat men door Witte Wiefkes oaver waken zag.

Nig geerne gung men as 'n oavend völ, langs disse beulten, bang dat men zol zeen, wat wis nig richtig en zoo growlik wèzen mos. Toch was men met dee Witte Wiefkes ook mangs goed bevrénd; dee met eer um te goan wust, brachten zee op 't laand bi-j 't ploogen beer en brood, as 't tied van schaften was.

Eénmoal bi-j Wolberink in Vasse, doo door 't volk op Zöndagmörgen noa de hoogmis was, bleef besmoor heel alleen um in te heun²⁾ in hoes. Meer, och, wat schrikten ze, dat aarme, oalde meinsch. Kiek! bi-j kloarlechten dag, door zatten op de dèl ne koppel Witte Wiefkes bi-j mekaar en beutten veurkes stik onder de hiel³⁾ „O! leeve Witte Wiefkes, 'k bidde ow toch, sték as te bleef et hoes mi-j nig in braand”, zoo röp de besmoor, glad veralte-reerd, „Now stil, now stil toch meer, gin nood”, was 't antwoord, „vrouw, oons veur dat döt gin kwoad.” En wat zee zéen, was waarachtig woor: al sleug de vlam ook vlak langs heui en stroo, 't vat-ten gin veur, al was 't ook nog zoo sprok.

¹⁾ Rilling. — ²⁾ Het huis behoeden, oppassen — ³⁾ Lage open zoldering boven den stal.

In Ossel is 'n èrf, dat „t Könnink" hét. Door oonder dannen lig 'nen leègen beult, dee men van oalds 'n Vrètbèrg hef 'eneumd en in den Vrètbèrg huusden in de groond 'n volk, dat nooit gin meinschenooge zag. Wazzen 't ook Witte Wiefkes? Hèmänn'kes misschieen? Nums dee dat weet, want zee verstonnen woonder goed de koonst oonzichtbaar zik te maken. 's Oavends as de boer van 't Könnink zat te rösten an 'n heerd, kloonk vuur de dure mangs ne grovve stem, dee kot en krachtig reup:

„Hu! Bosman, hu!
Hier moet gehouwen hout,
Gemalen mout,
Hier moet gebakken worden
En gebrouwd."

En as hee boeten kwam, bloonk op 'n puttenraand 'n gél stuk goald em too in 't moanenlecht. Doorvuur mos hee dat volk dan afstoan wat et vroog. Meer eenmaal stak hee stil et gèld in zienen tuk, en gaf eer nik s weerum. 'n Aanderen mörgen, doo hee rogge zæien wol, was zienen zak met zoad an 't einde van 'n akker weg, as hee meer èven zik har umedraeid. Hee zag of heurden nik s, meer dach gaw bi-j zik zölf: „dow mos eer ware gewwen vuur eer gèld, want aanders is 't met dienen laandbouw oet." En, doo hee dat 'edoan har, höl hee vrèè. Zeent 't Hèmänn'kes ewest, dan was 't gevoor wal groot, dee wazzen ha'd en wreed, noadat men zeg, en hebt gin meinsche ooit wat goeds 'edoan. Men zag z' in duustren nacht, bi-j kölke, mö'sche of slaank¹⁾, woer ees 'n meinsch misdoadig 't lèven wör verkot't. Ze dreugen löchtkes in de haand, now hier, dan door bloonk blauwen schien, doofden in

---

¹⁾ Kleine beek.

Potloodtekening J. H. v. H. 1936.

Geit Willem Wargerink van het Hof te Boekelo.

eenmoal oet, ne stem reup: hè, hè, hè! en op ne andre stè ston flakk'rend weer de vlam. Ook kon 't geburen, as men eenzaam gung, of aarbeidden op 't laand, dat men den zölfden röp vernam van heel wied of, in 't volgend oogenblik, zat op 'n nekken ow of op 'n greepenstel ne vracht, zóó zwoor, dat men ze meer met muite töschén kon. Toch zag men niks, oonzichtboor hól zik 't hémänn'ken aaltied. Gelukkig wee 'n broodmes bi-j zik dreug, wooran 'n kreumken zat van 't daaglik brood; dat woapen kon gin hémänn'ken weerstoan. Wee aanders em nig heel gedeuldig dreug en meeslépten tot 't hoes, woor hee, half boeten westen¹⁾), daal völ op 'n stoel, dee draeiden 't ieslik deenk meer zoo 'n nekken um. Slecht kuiren is 't doorvan vuur 't sloopen goan.

Dan sprek men leever van de goalden toafel in de groond, wooran de Witte Wiefkes moaltied hól-den met mekaar en of 't nog möglik is, dat wi-j dee eindlik veendt. Of woo in Buurse in nen goald'en sarg nen heidenkeizer wör begraven, lang 'eleen; boaven dat graf braandt nog ne blauwe vlam in stille zommernachte, deeper lig et nig, of 't kon wal duur ne hen, dee schrobden in et zaand, wodden an 't lecht 'eweuld. Toch veunde 't nooit gin meinsch; 'n dag is nog nig door.

Net zoo is 't op et Hof te Bookel; in et bosch lig door 'n kolk nog, woar in kriegstieden aleer 'nen brouwkëttel vol goald deep in verzonken is. Mischieen te middernacht wal veunde men den schat, bi-j 't lecht van 't vlämken, dat door boaven braandt; meer wel, dee 't woagstuk an döf, as hee weet, dat op 'n singel in 'n doonkren door twee burchtvrouwen aait goat, twee juffers zoonder heufd? En nig völ wieder, op de Nett'lengoor, geet 't ook nig rich-

---

¹⁾ Bewusteloos.

tig too; doar hef de galg 'estoaan. Aandrees, nen roover, hef doar an 'ehangen, 'smos aleer. 't Was van dee bende een, dee zik tot schrik van 't volk as eeren liefsprök hadden oet 'edacht:

Wi-j zeent met oons zessen,
Wi-j drägt schaarpe messen,
Heeren heb i-j koppen,
Wi-j hebt stroppen.

Doo Aandrees now, tot ofschuw van elkeen, 'n wèk of wat al op de Nett'lengoor ehangen hadde, is 'n woonderlik geval gebuurd. Twee boerenjongs, dee beeste mossen heun, was 't vee oaver 'n wal de weide oet 'egoan. Ze mossen 't zeukken en ze zaggen 't nig. Tot spot vreug een van eer doo an den dooden man: „Aandrees, Aandrees, wies mi-j de beeste ees!” en van de galg kwam antwoord met ne zwoore stem: „Wacht meer, dat ik den eenen schoo ruk en den aandren knup, dan zal ik met ow goan”. Woo growlik mot dee jonge dat an ekommen wén!

Meer zukke woondre dingen zeent et vaak, waor z'in 'n tweedoornkren mekaar van heft verteld. Van heksen, dee de melk besprokken heft, dat men gin botter dooroet keernen kon, de vèrkens stèrven dön, de beste beeste mangs heft dreug 'ezat op stal. As ow ne zwätte kat oaver de heerdplaat geet, ne vrömdé zwatte henne of 'n pikzwat schoap oaver et èrve löt, vertrouw dat nig. Wel weet, de oalde beppe mog 't ees wén, woarvan de leu zik zègt, dat z'oaver poompenblaâ op 't water waandlen kan. As d' onabel¹⁾) zoowoar, zik zölf nig zoo verteunt.

En heb i-j nooit de Gleunige 'zeen, as 't boeten stormt en roast en an de zwa'tte locht nig moan of steerne bleenkt?

Kom i-j em noader, dan, as loeter veur, stof hee

---

¹⁾ Duivel.

in voonken knestrend oet mekaar of löt nen heelen nacht, totdat de hanens kraeit, ow dwèllen langs de weg, aanders zoo wal bekènd.

Nen vaalschen laandmètter, zoo zeg men, zol dat wén, dee bi-j zien lèvenstied de leu bedroagen hef bi-j 't mètten van de oalde maarkengroond. Now koomp, noa doode, hee tot ziene straf weerum en ziene ketten is zoo gleunig rood, woarmee hee langs et laand bi-j nacht en oontied trekt en de akkers mètten mot.

Meer mangs hebt meinschen ook wal ees nen braand 'zeen, dee met de Gleunige toch nik's te maken har. Dan was 't 'n vuurgezicht, want, weet i-j, doar zeent leu, dee van te vuren zeet, wat eerst noa joar en dag oons oaverkommen zal.

't Kan bi-j kloarlechten dag of 't kan bi-j oavend wén, dat zee de hèldre vlammen oet 'n hoes zeet sloan, meer komt ze kotter bi-j dan steet et as aleer, en nik's is der te doon. As zee dan eere haande an de balkens lègt, en veult 'nen waarmen glood, dan doert 't nig lange meer, vuurdat hier braand oet brek, meer bleef et allens koalt, dan koomp noa langer tied den kwoaden dag an 't lest, dee allens löt vergoan.

En mangs koomp ook ne groove¹⁾) eer te meut, ze kent et volk, dat volgt en weet wal, wel et is, dee door duur vrènde en noabers wo'dt ebracht. Meer wee zo'n vuurgezicht 'zeen hef, hölt zik stil, want dee et 't nögste angeet, weet van nik's, nog lëft hee röstig en is vreulik en gezoond.

Joa, a-j op zukke ding' te sprèkken komt, woor blif et einde wal, men weet et nig. As dan de noabers noa eer hoes hen weelt, geet num's meer geern alleen. Men kuiert leever nog ees luk van vreulikkere dinge en vertèlt, woo men in jonge daag as brulftenneuger

¹ Begrafenis.

gung en zeg den sprök op, dee men doorvan kënt.
 Of men gedech nog ees, woo men as noaber doo de
 breugom en de jonge broed in volle vaart de dël hef
 op 'ejacht op eere mooie broedswaag' met de kist en
 't kabinet en allens, wat der bi-j 'nen boerenoetzet
 heurt; tot zölf de broedskoo met nen kraans van
 bloomen um de kop en ook de hoonder beent der
 bi-j 'ewest.

Och! in dee jonge daag', wat har men vaak 'n
 wil, ook wal bi-j wilkumsten of keenderbeer, bi-j
 mestmoälkes of stoppelhanen, en op spinvisiten vaak
 et meest! Joa, op dee spinvisiten, weet i-j wal, woo
 't door mangs hêr kon goan? De jonge wichter
 kwammen dan bi-j een um 't vlas te spinnen in 'n
 boerenhoes. Dat vlietig völksken wör door goed
 trakteerd, op toafel stun 'nen bêrg spekpannekoo-
 kens; meer de jongs kwammen eerst noa dee tied,
 as 't oayend was. Dan wör der op de dël met staam-
 pen van de kloomp' en vreulik haandgeklap vaak
 'n Hendrieksken nog 'edaanst tot slot. Mangs was
 't ook ploagen oonder 't jonge volk. Dan wör der
 duur de jongs „et spit 'ebracht." Ze smeten an 'n
 spit ne doode kat of aander oäsig spul achter de duur
 hen, as et doonker wör en reupen: „Hier is 't spit,
 now vangt de broa!" De broa wazzen zee zölf, de
 wichter sprungen op, leupen eer noa en vungen ze
 der een, dan geuten z' em tot straf nen emmer vol
 koalt water oaver 't heufd. Meer mangs gung 't toch
 de wichter meender goed.

Nen jong har zik verborgen kot bi-j 't hoes, as
 net de pannekooke op de toafel kwam, 'n aander
 bracht et spit en em leup allens noa. Meer kwam
 men weer in 't hoes, dan was van pannekook gin
 spuur door meer te zeen: et slimme mansvolk har
 dee stilkes vot 'ehaald en dee esponnen hadden, kre-
 gen nik's van 't feestlik moal.

I-j zeet van speuk' en wulve was et nig alleen,
 wat in de weenterried verteld wör an 'n heerd. Woo
 lostig kon men lachen, as de sproake kwam op han-
 n'kemaeiers of op Jaan en Grete of Oelenspeegel of
 as wör verteld oet oalde tieden, doo de deers nog
 kunnen sprèkken, net as meinschen doot. Dee oalde
 leu, wat hadden ze vuur boonte beelden in et heufd,
 al was 't in 't hoes nog allens recht en slecht en eeren
 eenvoud groot! Now is 't net aandersum, de huuze
 zeent wal drok met meubels mooi 'emaakt, meer in
 de koppe zut et mangs heel nöchter oet.

Met vreulikke vertelsels kon men zoo den oavend
 bëtter sloeten en geröst ook doorop sloopen goan.
 Wi-j weelt dat vuurbild volgen, meer vuur wee
 zoo wat nig growwelt, hè wi-j achter in et book völ
 oalde sagen nog op riem ebracht, zoo as ze roond-
 goat in et Twênter laand. Wee an de oalde sproak
 en zeden hangt, veendt roadsels, sprökke en verskes
 hier ook nog bi-jeen 'egadderd oet 'n moond van
 't volk.

Wi-j zeent te hoope now et laand van oons aleer
 ees duur 'ewaandeld, zeent an 't eind van 't joor en
 van de oalde tied. Noa ieder einde koomp 'n ni-j
 begin. Um oonzen oaldeerweerden kerkentorent op
 de maarkt, stoot op 'n lesten oavend van et joor de
 leu te wochten, tot van boaven daalt, langzaam
 twaalf zweare släge oet de locht; dan kleenkt in
 eenmoal duur den stillen nacht van wied en ziet
 et knallen van geweers. Et ni-je joor haalt men met
 blijschop in en 't oalde slot men of. Zoo wil wi-j
 doon en wênscht in 't Ni-je joor en in de ni-je tied
 oons Twênter ländeken völ heil en zègen too!

Middeweenterstied

Waleer um de middeweenterstied,
 As de dage ko't zeent en d'oavenden lang,
 Dan schikten wi-j mangs um et knappende veur
 En kwammen oaver oalde vertelsels te gang.
 Boeten was dat stikduustere nacht,
 Doar steuf de snee, doar gierden de weend,
 Mi-j heugt nog zoo goed, wat der dan wör' vertèld;
 Dat vergets dow nig gaw, wat di-j mooi was as
 keend.

Op meinschen en muren en koppercgerei
 Spöl flakkrend 'n schien van et hoalt op den heerd;
 In de heuke bleef 't schemm'rig en zwat op de dèl.
 Doar reurden zik mangs nog 'n beest of 'n peerd.
 De manleu maakten 'nen koarf of ne haark,
 't Oalde schaeper breidden ne sòkke bi-j 't veur,
 Mooder zat 't kotst bi-j de löchte en spun,
 En wi-j keender, schèlden de aërpel¹⁾ vuur eer.

Meer höastig was num, want wi-j hadden de tied.
 'n Boer hef joo 's weenters gin boetenwèrk meer,
 Dan lè 't oalde schaeper zien breiden bi-j zied,
 Hee stopten ne piepe en hoosten 'n keer,
 „Ja“ zeg 'e, „ja, 'k zin now tachentig joar;
 Mi-j lik 't lèven nen droom in de middagstied.
 Boont trok 't mi-j vuurbij-j, meer wor ik wakker
 eschud,

Dan steet an den hemmel de zun èven wied.

'n Meinschenlèven, ne kotte span,
 'n Haandumdräijen in d' eeuwigheid,
 Et koomp en et geet en 'n ni-j geslacht
 Heerscht op 'n hof noa zien eigen beleid.
 Meer wat weett ze nog van wee vuur eer was,
 Met wat kommen zal hebt ze de kop zoo vol.

¹⁾ Aardappels.

Foto A. C. Meyling.

Midwinterhoorn.

Alleenig wee oald is, zut geern achterum;
Doar is völ, wat men joo nig vergëtten zol.

De leefde en de zörgen van vaâr en van moôr,
Al de wil oet de vreulike keendertied,
De noabershölp woor's nog op rëkkenen koons,
Dee gin uur te laat was, gin weg te wied.
Gait-eum, dee ne stè har an den heerd,
Dee sappiekjes oons snee en Sunt Märtenlöcht
En van oalde tieden vertellen kon,
As hee 's oavends bi-j 't veur zat en körve vlöcht".

As 't oalde schaeper zoo van zien Gait-eum begon,
Dan kreeg oons oons mooder nig vrog noa 't nust:
Van de weelde jacht, van wulve en speuk',
Vertelsels mangs eeuwen oald dee wust 't;
Van vader op zön wörren z' oaver ebracht,
Now wo'dt ze vergëtten, men les de kraant.
Vuur 't leste rekt hier ow 'n vuurgeslacht
Oet dee oalde vertelsel en sagen de haand.

De Ossens van Hofsteēnboer.

Wat veult 'n deer, wat dech 'n deer?
 Gin meinsche, dee et zeggen kan,
 Meer, dat 't mangs klooker is as meens,
 Door weet ik mennig vuurbeld van.

Mood har 'e, den ossen van Hofsteēnboer,
 De beeste beschērmen, dacht hee, is plicht,
 Meer oaver den makker dee vaalsch em verleut
 Höl hee 'n kot meer 'n streng gericht.

't Was oavend, de zunne was onder 'egoan,
 In 't westen hung nog nen goald'nen blood;
 An 'n hoogen hemmel, hèlder blauw,
 Dreven de wölskes, rozenrood.

In lange strepen, half verwaeid,
 Lag zulveren dauw op 'n laegen mösch,
 De zwaalwen vleugen vuur 't lest um 't hoes
 En wachelstag kloonk oet 't hooge grös.

Doo kwammen met zachten, twoaren gaank
 De beeste oet d' Eekmoat weer nao den stal,
 As iedere oavend op 't zölfde uur,
 De tied en de weg, dee wusten ze wal.

De keender smiet de duren los,
 Roopt „hoo" en „huu" en „wis dow wal".
 Doo doert 't nig lang, of ieder beest
 Steet an de ketten in den stal.

De beeste brult, de keender schreewt,
 Doo röp in ees dat oaldste wicht
 Noa moôr, dee an den wéfstoel zit:
 „Moôr! 'n grooten ossen dee is der nig."

„Za 'k nog ees noa de Eekmoat goan
 Mi-j duch' ik heb nog wal de tied",
 „Nee", zeg de moôr, „koomp nik's van in,
 't Wodt duuster en 't is völs te wied.

Vaâr koomp eerst laat van 't vèn in hoes,
 Dee geet van aovend ook nig meer,
 'n Ossen koomp wal van zölf's weerum,
 Et is zo'n klook en zinnig¹⁾ deer.

't Wodt laten oavend, et wodt nacht,
 Door löt zik ginnen ossen zeen,
 Met 't eerste hanenkraeien was
 Doo Hofsteênbôer al op de been.

Hee geet, 'n knuppel in de haand,
 Nog èven bi'j de noaber an,
 Dee wil met em wal zeuken goan.
 Ze goat voort liek op d' Eekmoat an.

Ze hopt, dat door de os nog is
 En geenter in den wiedsten hook,
 Woar 'n oalden eekenstobben steet,
 Joa, kiek, door zeet ze 'n ossen ook.

Hee steet doodstil en reurt zik nig,
 De kop noa daalten²⁾ hen 'ebukt,
 En met de heurne, mien tied nog too!
 Hölt hee 'nen wolf an 'n boom 'edrukt.

Hee kan nig vuur- of achteroet,
 Dan sleet de wolf met klaw of taand,
 Zoo hef hee 'estoan den heelen nacht,
 Op holpe hoppend van meinschenhaand.

---

¹⁾ Vol vertrouwen, tam. ²⁾ Beneden.

De boeren met de knuppels houwt
Now met gewèld et ondeer dood,
Dan drieft ze 'n ossen oet de moat,
Nog stoomp verbaasd van zienen mood.

De vrouwleu, dee an de nienduur stoot,
Mot eerst nog allens wodden verteld,
'n Ossen is liek op de dèl 'egoan;
Door heurt ze in een keer 'n groot gewèld.

'n Growlik brullen, 'n stöt, 'n val,
Ze springt in 't hoes, ze komt te laat.
'n Jongen ossen lig bloodend daal,
Vuur em, dat zeet ze, is gin baat.

'n Oalden hèld hòl streng gericht;
Wee van et vee em nig in nood,
Den weusten roover weren hölp,
Dee wör veroordeeld tot den dood.

An 't Aamsvèn in 1914.

Ees eenmaal in dage van smos aleer,
 Wönde op den Hölterhof nen heer,
 Kot an 't Aamsvèn, op de Prusche grëns,
 Op ne stè, dee's dow van oalds wal këns.
 Want 't is nog nich zoo lang eléen,
 Doo ko'j door nog spuren van gravens zeen.
 De weidekultuur en de ni-je tied
 Gungen doar oaver en maakten et liek.
 Eeuwen al zeent der vuurbi'j egoan,
 Seent door den Hölterhof hef estoan.
 Meer van vader op zòn, van moond tot moond,
 Geet nog bi-j de boeren de mare roond,
 Hoo door vervöl tot puun en stof,
 Dat stérke geslacht en den Hölterhof.

Et was in de tied van de zwatte dood,
 Op 'n Enscheder esch was bitteren nood.
 In dree hofstèèn alleen an den heerd glom vuur,
 'n Blauw dämpken vleug der van duur tot duur,
 En woort dat blauwe dämpken kwam,
 Störf an den heerd de hèldre vlam,
 Door störf de boer, de vrouw, et keend,
 Et hoes vervöl duur weer en weend.
 Zoo is 't op den Hölterhof egoan;
 Met al wat lèven har, was et edoan.
 Et heed kroop oaver et roggenlaand,
 't Dak völ in, grös greuïde oet de waand,
 De duur leut oet de hengen los,
 Greun lè zik oaver de vlooren et mos.

'n Meinschenkeend kwam der noa joor en dag.
 Luk ni-jend woo toch den Hof door zoo lag.

Zoo stil en verkommen et hoes en den stal.
 Hee geet der ees in, an den heerd steet hee al,
 Door! Schrik sleet em um 't härt, hee heurt
 Woo in de bedstèe zik zachte wat reurt,
 Lèft hier nog wat? Is hier nog wel?
 Door spreenk 't em vuurbij-en jach oaver de dèl,
 De wolvin, de wolvin, dee heerscht op 'n Hof,
 In de bedstèe wörp ze de welpen of.

Zoo is dat vertelsel van smos aleer,
 Now zeent der gin wulve en speuke meer,
 Hoast wast der gin heed meer in 't Almansvèld,
 Meer 'n joor is 't nog van krieg en gewèld,
 Kot an 't Aamsven an de Pruusche grèns,
 Geet nog nig veilig 'n Christenmeinsch!
 Door is ne barrière van koaren en droad.
 Beervätkes en allerlei huuslik geroad,
 Gin meinsche geet der meer hèn en weer
 Gin meinsche, alleenig..... Dortmunder beer!¹⁾

---

¹⁾ In de eerste oorlogsdagen van 1914 werd, van uit de herberg over de grens, over de barrière bier verkocht.

Horvath.

In de goē Gronau, in vroger dagen,
Door lēfden de bōrgers in rōstig behagen;
Verdeen den eer brood met laandbouw en wēven
En hadden 'n stil en geneugelik lēven.

Oaver d'oonderduur, in de oelenvlocht,¹⁾
Wör 't ni-jste ni-js an de man ebrocht:
Wat de botter en d'eier wal mossen gēlden
En wat ze van noabers Graads vertēlden.

Op nen oavend gung drokker dan ooit door de proat:
Nen keerl was 'ekommen, nen oalden soldoat.
Hoog te peerde, en nooit in Gronau zag men eer
As dat peerd zo'n groot en zo'n prachtig deer.

'n Aandren dag wus men der meer al van:
Hee wil door blieven, de vrömde man,
Nen Hongaar mot dat wēn, hee neumt zik Horvath,
Ziene hoed is zoo gēl, ziene hoor is zoo zwat.

Riek is 'e! hee hef nen tabakspot vol gēld,
Gin eurtjes of duite, meer goald wo'dt vertēld.
't Was zeuven joor krieg, en soldoat hef e ewest;
Meer zoo weust zut hee oet! dat gevalt eer nig best.

De onabel zölf kon dat wēn joo, zoo woor!
Ze goat em oet de weg, dat geval is nig kloor,
Meer Horvath, dee wil nig alleen wēn en stil,
Draank, kaarten, spiktakel, dat is 't, wat hee wil.

Vaak trakteert hee en gaw komt van kotbi-j en wied
Dreenkebreurs en dee kö't zik met Horvath de tied.

---

¹⁾ Schemering.

As der num s koomp, dan leg hee et zadel op 't peerd,
 Dan ridt hee et veld in, 'n ruter volleerd.

Nen hazen spreenk op en vlucht vot, wat hee kan;
 Meer Horvath te peerd jach den hazen nog an,
 Sleet ne dood met de zwöp. Wat nen renner,
 dat peerd!
 Wat nen ruter, de man, dee den renner regeert!

't Gëld is op, 'n tabakspot is leug, meer gin zörgen,
 Horvath ridt in den oavend, koomp weer in den
 mórgen,
 Hef 'n tunneken vol goald, as 'n beerglas zoo groot.
 Meer men flostert: „sleug hee door ook
 meinschen um dood?”

'ne Kriegskas 'eroofd, 'n convooi oaverroompeld,
 Et gëld begraven? Zoo wo'dt der 'emoompeld,
 Ze waart zik vuur em, meer dee weuste gezellen
 Blieuwt bi-j em, as hee eer den draank wil bestellen.

Et goald maakt begeerig, door is nen compeer,
 Nen roodheurigen keerl, em verlaank et noa meer,
 Nig draank alleenig, dat gëld, dat gëld!
 Dat wil hee hebben, al was 't duur geweld.

Met dreenken en dobb'len is 't gëld gaw verdoan;
 Weer is Horvath te peerde de stad oet 'egoan.
 Meer wat is dee schaduw, wat volgt em zóó zacht,
 Dat hee nik gewaar wo'dt in vallenden nacht?

Boeten is 't stil; alleenig wied of
 Gölt nog nen hoond op 'n boerenhof.
 Weeld jagende wolken verduustert de moan,
 Nen wieden weg hef Heer Horvath te goan.

De vèldgroond strekt zik zoonder ènd,
 't Peerd met de weg zoo wal bekend,
 Geet stapvoots; bi-j nen oalden boom
 Beendt Horvath 't ros an zienen toom.

Deep tusschen et hooge roddenlaand,
 nen begreuiden wal an iedere kaant,
 Llop hier duur 'ne holle stègge zien pad,
 Op 'n tast mot hee goan, zoo duuster is dat.

Meer as wachters op den hoogen wal,
 Wel weet woovöl hoonderden joaren al,
 Hebt doar de eekenstobbens 'estoan,
 Verweerd, verkummerd en half vergoan.

Zik teekenend tèggen de lechtere locht,
 As wanhopig zik wringend in bocht op bocht,
 As duur angst en schrik noa daalten 'edrukt
 Stoat de beume doar oaver de groond 'ebukt.

En 'n flosteren geet duur dat soare hoalt:
 „O! wörren wi'j doorum zoo oald, zoo oald!
 Hè wi'j doorum storm, sneejacht en oonweer 'leen.
 Um moord en misdoad met an te zeen!

O! dat now oons 'ne flakkrende löchtinge trof,
 Heer! dat wi'j vergungen tot assche en stof!" —
 Horvath is stil duur de stègge 'egoan;
 Geenter schient schemm'ríg weer 't lecht van
 (de moan.

Door bukt hee, en weult in de blaâ en trekt
 nen Steen oet de zied, dee zien goald hölt bedekt.
 Meer in ees, as ne löchtinge, flakkerend, hel
 In 'n moanenschien schittert 'n mes zoo fel.

'n Kotten stried en 'nen lesten kreet,
Dan zwiegen; in d'eeuwige röste geet
'n Rösteloos lèven. Duur d' eeken zucht
En flostert de weend met klagend gerucht.

In Gronau stoat 's oavends de börgers bi-jéén
En 'n een vrög 'n aander: „he'j Horvath ook zeen?”
Meer 't peerd is alleenig weerum 'ekommen,
Gin meinsche hef ooit meer van Horvath
vernomen.

't Spinnekoppen jägerken.

Now wi'k ow vertellen en leegen nig,
 Van 'n deuikers dapper en wakker wicht;
 'n Deernken, dat zoonder lang prakkezeeren
 Met haande en moondwérk zik wus te weerden.

Dat dit now vuur zuuvere voorheid gëldt!
 Tries-eum hef zölf mi'j 't geval verteld.
 Tries-eume har et van Peksmeui 'eheurd:
 Ziedoor! ik neum ow joo man en peerd!

I-j mott dan weten, dat gong waleer.
 Met deenders en nachtwacht heel aanders heer.
 Now braandt der 's nachts lecht en komt ieder bod
 Twee deenders en loopt zik de zollen kapot.

Doo was hier 'ne soort van 'ne börgerwacht,
 Dee um buurten waakten, den heelen nacht.
 De kap'tein tracteerden op koffie en stoeten;
 Mangs mos ne patrouille met peeken noa boeten.

Ook was hier, door weet ik nog allens van,
 Aleerdaags 'nen dapperen klepperman.
 Men zè, um de keender noa berre te jagen:
 „De Klepperman krig ow nog bi-j den kragen!”

As de zun nig meer scheen, of de volle moan,
 Dan mos i-j op stroat in den duusteren goan.
 Öllie of ne keers vuur belastingcènten,
 Dee verdoogaamheid¹⁾ kon toch de stad nig
verrènten.

---

¹⁾ Verkwisting.

Zóó was mennigeen boeten ook lang nig geroste:
 Men bleef 's oavends leever meer binnen de pöste.
 Joa zölf um in hoes noa den zoalder te goan
 In 'n duustren, door was nig een elk op gedoan.

Meer Mi-jken, dat deenden as maagd in Gronau,
 Was nig zoo maltentig, zoo bange en flauw.
 Met lachen en zingen, bi-j duuster en lecht,
 Was 't an zienen aarbeid en dö et nooit slecht.

„Och Mi-jken”, zoo reup em de vrouw op 'n keer,
 „Loop ees noa den zoalder, toe doo mi-j 't plezeer!
 In dee groote kiste, door rechts in den hook,
 Lig nog van dit goëe, grieslinnene dook.

Ne löcht häs nig neudig, dow veendst et wal vast,
 In dee kist in den rechtschen hook op 'n tast”.
 Wip, is ook dat Mi-jken de trappen al op;
 En tast in de kiste, en veult..... op 'nen kop!

Nen meinschenkop veult et, vol struppige hoor;
 Nen gaauwdeef was dat, dee verstopten zik door.
 „Stil, stille”, dech Mi-jken, „now meer ginnen
 schrik,”
 En 't röp lachend in 't zölfde oogenblik:

„Mien ragebolleken, zee! door heb ik di-j,
 Spinköppenjägerken, now bin ik bli-j!
 'k Heb di-j joo in alle heuke 'ezocht,
 Wel hef di-j now toch in de kiste 'ebrocht?”

Flap! is 'n deksel weer too oonder 't proaten,
 Stewwig op slot, door kaans di-j op verloaten.
 't Wicht maakt àlaarm in hoes en op stroat,
 'n Ieder löt too en 'n ieder gif road.

Börgerwacht, noabers en klepperman,
Ieder grip, wat hee meer kriegen kan.
Peeken en poken en stökke en stangen.
„Now meer noa boaven, den deef zöl wi-j vangen!”

Zóó wör door den aarmen zeunder 'egréppen,
Kwam men met em van de trappe of slèppen;
In 't spritsenhoes wör de man vuur de nacht
Duur de börgerwacht achter 't slot 'ebracht.

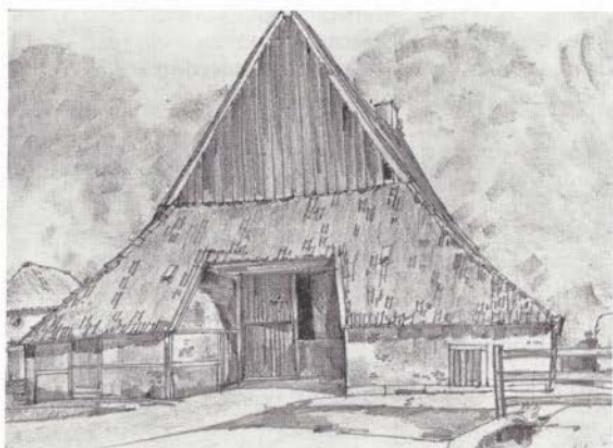
Mi-jken mos iedereen loaven en priezen
En men zè, as men zik dan de kiste leut wiezen:
„Zo'n veerdig moondwérk is toch 'n behoald,
Mi-jken, dow bis nog 'n deernken as goald!”

Schuur met dooritt op „t Groot Agelo”,
Agelo bij Ootmarsum.

Potloodtekening J. Jans.

Erve „Groot Buren” onder Twickel.

Potloodtekening J. Jans.

In Bruggerts Stègge.

„Kom, jong, stop ne piepe en zet di-j an 't veur;
 Wat wis dow zoo laat in den oavend nog oet?
 Zee, de smodde¹⁾) daampt en de bruggen²⁾ ligt kloor,
 Now zet di-j toch daal, dow krigs 't nèrgens zoo
 goed.

De jong, in 't beste kistentuug,
 Heurt half meer noa wat besvaér zeg;
 Trekt zik de blaanke stewwel an
 En zett zik dan de kips³⁾ terecht.

„Heur, jong! now heur noa wa'k di-j roâ;
 Zoo laat bi-j de weg, et dog der nig,
 Nen waarmen hèrfstdag hef 't ewest,
 Zee, woo de witte newwel stig.”

„Besvaér, ik mor noa de Schoolteboer,
 Dee leert mi-j 't brulftenneugersleed.
 Ik neuge em de noabers en vrènde dàn
 Temet as Jenneken trouwen geet.”

„Loster, jong, 't was in den hèrfst 'n keer,
 Vuur viestig joar, net as now was den dag,
 Doo is mi-j zo'n woonderlik ding gebuurd,
 Woor 'k aanders nig geerne van sprèkken mag.

Wi-j wazzen, ik en de Schoolteboer,
 Den heelen dag op de jacht ewest,
 Ik as klöpper en hee met 't geweer,
 't Was waarm den dag, dat heugt mi-j nog best.

---

¹⁾ Koffiezetter. ²⁾ Boterhammen. ³⁾ Pet.

Wi-j hadden ne koppel los 'ehad,
 Laat hen, doo de zunne oonder gung.
 't Wör duuster now op den Oss'ler esch
 En witten dauw op de akkers hung.

Wi-j gungen, doodmeu, half in den droom,
 De hette en 't goan duur 't rowwe heed,
 'n Döst en 't zeuken achter de hoond,
 Alle beide har oons dat wal beet.

De hoond, miene oalde Diane was 't.
 Gung oons op de hakken, zoo meu as wi-j.
 In ees begon ze zoo aadig¹⁾) te doon.
 Wi-j wazzen net an den vleerbosch vuurbi-j.

Zee verkreup zik oonder nen brömm'lenstroonk,
 En 't bewden eer oaver de heele hoed,
 Zoo weeld en bange keek ze oons an,
 En ze wol nig meer vuur of achteroet.

Wi-j dènkt: woorvuur is dat deer zoo bang?
 Meer könt in 'n tweedoontren nèrgens wat zeen.
 Door heur wi-j wied of 'n woonder geluud,
 Net of der völ ruuters komt an ereën.

't Koomp dichter bi-j, meer woor koomp 't van dan?
 Nig oaver de weg en ook nig duur 't veld.
 O, Heere! et koomp joo hoog oet de locht!
 Met iedren härteslag wast dat geweld.

Dat drif en jach, dat soest en fluitt,
 'n Peerdehoof traampelt, 'n hoond huult bâng.
 Schérp kleenkt nen klappenden pietschenknal,
 Schel schèttert 'n hoorn, dat weerkleenkt nog lang.

't Rolt roazend, hoog oons oaver et heufd
 In wieden esch, wi-j, in vallenden nacht,

---

¹⁾ Vreemd.

Stoat stief as eenmoal de hoesvrouw Lots'.
De Weelde Jacht is 't, de Weelde Jacht!

Hef et lang, hef 't kot edoerd, wel weet 't?
Bèwwend kom wi-j in hoes, 't is eindlik vuurbi-j.
Noa 'nen waarmen hèrfstdag as 't doonker vaalt:
Goa nig van 'n heerd, jong, dat leere van mi-j."

De jong hef 'eheurd noa wat besvaér vertèlt,
Dan schudt hee zoo zachte met et heufd.

„Vuur plezeer neug ik nig op Jenneken's brulft,
Meer 't is nig van doon, dat 'n ieder dat leuft."

Hee geet noa de Schoolteboer, leert zienen sprök,
Zit nog ne tied lang en kuiert en lacht.
En as hee dan eindlik noa 't hoes hen geet,
Dan is dat nig wied meer van middernacht.

Wal schient now de moan, meer in Bruggertsstèg
Steet 't elzenhoalt op de wallen zoo dicht.
Alleen now en dan völt 'n stroal van dat lecht
Duur de teuge hen op de jong zien gezicht.

Door is 't em of hee an de aandre zied
Van de elzenbussche wat draven heurt.
Voort blif hee stoan en zut strakker too,
Hef door gin¹⁾ an 'n graven zik nig wat verreurd?

Wat spreenk toch doorgeenter in 't moanenlecht?
'n Kalf, meer 'n kalf zoonder kop of nek!
„Wat bis dow, wat wis dow?" röp bange de jong.
Doo valt 't rëttlend in èèn, as 'n vénster dat brek.

De jong koomp in hoes, as de waand zoo wit.
Hee hef gin gezoond uur seent meer 'ehad.
Wat leu zegt, umdat hee 'n spook hef 'zeen,
En wat, dat em 't härte um Jenneken brak.

---

¹⁾ Ginds.

Sleender Heenke.

I-j oalde leu in den hook van den heerd,
Heugt ow dat nog, woo dat was waleer?
's Weenters vreur 't, dat 't knapten in 't dak;
Middeweenter bracht aait middeweentersweer.

I-j kunnen slieren en schaatsenriën
In jonge jooren, dag in dag oet.
Now is dat aaltied zuk moddelig weer,
Now is 't vuur de keender nig half zoo goed.

Alle vuurjoor bleujden den appelboom,
De locht was blauw en de zunne scheen.
De jonge voggelkes sjilpten um voôr.
'n Lost was 't, dat lêven met an te zeen!

En as de mooie meitied kwam,
En 't grös stun kneehoog in de greune moat,
Dan kwammen de hannekemaejers weer;
Dan zag i-j ze trekken oaver de stroat.

Ne hooge kips en nen blauwlinnen kiel,
Zwoore stewwel, et grös-iezer¹⁾) op de rugg'.
Zoo trokken ze 't vette Hollaand in
En zoo gung 't in den hèrfst ook weer oaver de
Brugg'.²⁾

Sleender Heenke was ook zonnen Meunsterkeerl,
Dee hen maejen gung in de zommertied;
Meer hee har 'ne zuster in Amsterdam,
Doorum völ em de weg ook nig half zoo wied.

¹⁾ Zeis. ²⁾ Glanerbrug.

Want zien zuster was now ne groote Mevrouw.
 Woo raar 't in de wêld mangs loopen kan:
 Woor zee jooren 'edeend har as maagd in 't hoes,
 Was zee now 'etrouwed met den weduwman.

Door kwam Sleender Heenke in Amsterdam,
 In dat groote hoes op de Heerengracht.
 Meer jongs, wat was dat door 'n deftig spul!
 Nooit har Sleender Heenke 't zik zoo 'edacht.

Doo 't an toafel gung, doo wör et eerst goed,
 Door wör gin vet en gin vleisch 'espoard,
 De värkenribbekes lachten em too,
 Hee at en knoefden en sprak gin woord.

Doo de ribbekes glad wazzen as nen oal,
 Smeet hee ze op 't mooie, dikke tapiet.
 „Maar Hinke, de beentjes legt men op den disch!”
 Zoo reup ziene deftige zuster vol spiet.

„Mi-j ook goed”, zeg Heenke, „woorumme ook nig”.
 Leg zik achteroaver en smit ziene been'
 Met de zweore stewwel op 't witte damast,
 Dat de glaze en schöttels reenkelt duuréén.

Meer wat kon de man door now ook an doon,
 'n Been is 'n been en 'n bot is nen bot.
 As 'nen hannekemaejer maneeren leers,
 Dan zeg em ook duudelik, woo of dat mot.

't Moskou of 't Groondelooze Meer.

Van wied of de weend zucht en soest oaver 't vén;
 't Aamsvén, van lèven verloaten, lig dood in
    doonkeren nacht,
 Weeld zeent wolken en weend van bange
    drievende kracht,
 Vot¹⁾ weelt ze, vot van et vale, eenzame vén!

Hier wast gin rogge of grös, weust lig wied hen de
    wéld,
 Meer eenmaal stun der 'n bosch, waar vlak zik et
    vénne now strekt,
 Van bloomen en voans²⁾) en mos was de groond zoo
    greune bedekt,
 Oonder 'n dak van loof, waar aamper de zunne duur
    spölt.

Vöggelkes bouwden zik 't nust, zungen in
    oonscheuld eer leed;
 't Goonzende iemken vleug vletig den
    gaanschlíkken dag,
 Weelde en woondere deers hier huusden van
    allerlei slag,
 Ieder noa zienen aard, woor zienen zin em noa steet.

Doo kwammen meinschen hier ook, lèfden zo recht
    en slicht,
 Bli-j met 'n zunnigen dag, met iemen en vöggel en
    weeld,
 Vrom wör noa noabersplicht in nood 'eholpen,
    'edeeld,
 Vrèè en geneugzaamheid maakten et lèven eer licht.

¹⁾ Weg.   ²⁾ Varens.

Wat wör oet dee meinschen zoo vrom, waar bleef et
wèllige hoalt?
Natur verweusten eer wérk, brak, wat ze eerst har
'ebouwd.
Hef hier ook 'ne meinschenzeele volbracht, wat
eeuwig eer rouwt?
Wör zee duur haat en nied an noabers oondergaank
schoold?

Zags dow nooit 'n bookweitenveld, dat bleuiend
lag in de zun?
Lost vuur de oogen en loon beloavend vuur
neerstigen vlet!
Doo kwam nen koalden nacht, völ vo'st in de
mòrgentied:
Zwat lag et bleuiende veld, loon en belofte vergung.

Zóó vuur dat greunende hoalt kwam der 'nen
schriklikken dag.
Storm wör de zommerweend, dreef met
oonbändig geweld,
Boom noa boom stötten daal, in ééne richting 'eveld
Laggen de reuzen van 't bosch, as hélden noa
bleudigen slag.

Toerloos¹⁾) en zoonder moat, oet wolken zoo
gries as lood,
Dee dag verkeerden in nacht, plasten 'n règen
op d' eerd.
As 't gedreun van 'n hoofslag greuit van
kriegsvolk, dat naödert te peerd,
Wasten gestaödig an 't geweld van 'n règenvlood.

---

¹⁾ Zonder ophouden.

Zoo maakten wolken en weend de strèk tot 'ne
 weusteni-j,
 Sedert jaagt ze zoo bang, woor langzaam 't venne
 ontstun,
 Woor 'n bôam bewt oonder 'n voot en 'n adder
 zik waarmt in de zun,
 Vleegt oaver 't vlakke veld, höst zik vuurbi'j,
 vuurbi-j!

De meinschen, dee hier hebt 'ewoand, wel weet
 der wisse wat van?
 Meer bi-j de boeren in 't roond wödt ow met
 angst nog verteld
 Van ne zeele, verduusterd duur schoold, dee
 umgeet in 't eenzame veld,
 Nacht op nacht zik door ploagt, röst nooit meer
 veenden kan.

Nen kolk lig der in et Aamsven, dee neumt ze 't
 groondlooze meer,
 Door zit in 'n doonkren ne schim, dee zik
 zoonder ophoalden rept.
 Eer met nen vingerhood al 't water vot is
 'eschept,
 Zóó is eer 't vonnis 'eveld, veend ze 'n vrèë nig weer.

Postloodtekening J. Jans.

Schuur met doorrit te Albergen, Gem. Tubbergen.

Postloodtekening J. Jans.

Schuur met aangebouwde schaapskooi te Beerze, Gem. Ommen.

Besvaers Keenderjoaren.

As dow 'n bloomenhöfken hes,
Dat op et noorden lig,
Dan krigs misschien wal loof en blaa,
Meer bloomen krigs dow nig:
Seringen en rozen en dahlia's
En al dat boonte goed,
Vroagt zunnenglood en zonnenlecht
En aanders bliwt ze oet.

Nen kleinen kiek-in-de-wèld was ik,
Mien moeder dee was dood;
Op 't noorden lag de keendertied,
Door kwam gin kleur of glood.
Men gaf mi-j, wat ik neudig har;
Ik kreeg mien nat en dreug,
Meer as de kerk op wölkedag¹⁾,
Zoo bleef mien härte leug.

'n Boerenspul met laand en vee
Geet zoonder vrouw nig goed.
Mien vaar zien volk en noabersleu,
Dee keken vuur em oet,
En hölden an en gavven road,
Wal ha'd was 't vuur de man:
De groove was gin joor vuurbij,
Ne brulfte kwam der van.

De vrènde wazzen best op strek,
Men har zien plicht 'edoan,
En dacht: now zol 't in hoes en hof
Wal as van oalds weer goan.

---

¹⁾ Werkdag.

Meer vuur oons, keender, bleek et gaw,
 Dat 't net etzölfde bleef,
 En zuchtend zè oons oalde meuj:
 „Och, steef, dat is nig leef!”

De ni-je mooder nig meer joonk,
 Har lang bi-j vrömde leu
 Edeend as maagd, now dach ze wis:
 Ik wérk mi-j nig meer meu.
 Géld, meenden zee, was hier genoog.
 Meer in dee oalde tied
 Was 't bi-j 'n boer 'n schroa bestoan,
 Trots oaverleg en vliet.

Ze gaf 't nig op, ze weulde en zocht
 In speende en kabinet.
 Hier mos toch gélđ en goaldwérk wén,
 Har z' in n' kop zik 'zett.
 Wat vaár ook proatten, 't hölp em nik:
 Zee hól eer einde vast.
 Aarbeiden wör ne ploage eer,
 De keender nik as last.

't Was in dee daag, dat now en dan
 Nen krämer 't laand duur trök,
 Nen woondren man, dee kruuden kënde
 En 't kraanke vee besprök.
 Bang, was ik vuur 'n vrömden keerl,
 'k Leup 't hoes oet, doo hee kwam,
 Meer moôr schoof em nen stool an 't veur,
 'n Drok gesprek vung an.

En 't wör 'n proatten, 'n oaverleg,
 'n Loaven en 'n beën;

Zee nam oet de kist 'ne rol eigengereid,¹⁾
 Best linnen, duur 't raam kon ik 't zeen.
 Dee kreeg de krämer in de märs,
 Doo gung hee oet de duur.
 En moôr reup oons, „now gaw noa ber,”
 Mee zee lè nog schadden an 't vuur.

Wi-j sleupen gaw, as keender doot,
 Meer in ees schrik ik op oet 'n dreum;
 In de kökken braandt lecht,
 Mien vaâr en moôr proatt met den vrömden eum.
 Ik stèk mien köpken duur 't bedstèèngedien
 En loer onder 't peempklöksken²⁾ oet.
 Ik weet nig of ik waak of dreum,
 Meer van schrik llop 't mi-j koald langs de hoed.

Door zit mien vaar en schudt de kop,
 En zucht oet zien deepste gemood.
 Wat of de krämer en mien moôr
 Door met de schuppe toch doot?
 Zee hölt de löchte, hee graeft en houwt,
 Maakt teekens en moompelt nen sprök.
 Zoo woonder kloonk dat, ik wör zoo bang,
 Dat ik 't bedde oaver d' ooren trök.

Nog lang heur ik dee vrömde sproak,
 En 'n klaank van de schup op de steen'.
 'k Bin stom van schrik en heb nig 'n mood
 Um nog oet de bedstèè te zeen.
 An 't leste völ ik weer in sloap.
 Doo 'k 's mórgens op wol stoan,
 Doo lè de kökkenvloor umeweuld,
 Dat har de schatgraver doan.

¹⁾ In huis gesponnen en geweven. ²⁾ Slaapmutsje.

Meer och, met oons gung 't achteroet;
 Ze veunden wis ginnen schat.
 Et vee wör stuk vuur stuk verkocht,
 't Kabinet kwam zölf s noa de stad.
 Doo ik in later joaren 't hoes
 En érve anvaarden zol,
 Was allens verkommen en oetewoand
 En nog van schoolden vol.

Men gaf mi-j road: „verkoop et spul,
 Dow hes hier gin bestoan.”
 Dat kon ik nig, ik kon oet 't hoes
 En van et érve nig goan.
 Van meinschen hā 'k nig völ leefde ehad,
 Meer vast har mien härt zik 'ehecht
 An 't oalde hoes, an de leende, de schop,
 Al was 't nog zoo vervallen en slecht.

Doo wör et wérken joarenlang,
 Vrog op, nog vuur den dag.
 Nen ha'dden stried bi-j knappe kost,
 Meer an opgewwen hé'k nooit 'edacht.
 Et gung joo ook, et mos joo gaon,
 Ik bleef, God daank! gezoond;
 Met vrouw en keender at ik 't brood,
 Verbouwd op eigen groond.

Zoo zeent de tieden hen 'egoan.
 'k Zit, nen oalden man, an 'n heerd
 En 't is 'n vreulik, joonk geslacht,
 Al et tweede, dat noa mi-j regeert.
 Zee, seent den nacht, dat de krämer hier greuf,
 Bleef de kökkenvloor oonliek en slecht,
 Meer 'n kiek-in-de-wèld dee um mi-j spölt,
 Hef ne joonkheid vol zunnenlecht.

't Witte Wiefken op de Wiefker.

As doonkeren oavend daalt oaver eindeloos
eenzame heide,
As van wiedten gierend de weend koomp
varen oaver et veld.
Geweldig den leendeboom grip, dee van et hoes
eer wil weren,
Dat hee de oalde rugg' met krönnen nog mot
leeren krommen,
Geet ook nen keunen¹⁾ keerl nig geerne boeten
de pöste;
Dan is 't gin tied en gin weer um nen hoond
et hoes oet te jagen.

Een ieder zöch dan zoo geerne 't gezicht van
kunnige²⁾ meinschen,
Mooi is 't, as men mooder de schadden zut schikken
um glemmende kollen;
Oet et braandroode härt van et keunstig
gebouwde veurken
Scheet gleunige tongen en likt langs soare³⁾)
bloomen en teugkes;
Vreulike vlammen vleegt op en blauwe,
kreenklende Wölkskes,
Schitterende veunkskes zik jaagt, as bli-je blagen
bi-j 't spölken.

Al vuur hoonderden jooren was 't op de Wiefker
zoo goed en geneuglik,
De vrèndlike vrouw zat spinnend achter eer
weelken,

---

¹⁾ Koen, dapper. ²⁾ Bekend. ³⁾ Verwelkt.

Met eernstigen vliet was de boer zien gereedschop
 an 't bëttren,
 Em hölp de knecht, zonnen smöggel, dee geerne
     'ne grap mog bedënken,
 En zölf s de keender, dee deuikers, dee aanders
     van stil wên nig wusten,
 Zatten tevrèè an den heerd, losternd noa
     't proaten van d' oalden.

Meer èven wisse as 's oavends de zunne weg
     zeenkt in 't westen,
 Zat aait as et doonker völ, op dezölfde stè
     an et heerdveur,
 Door 'n wit wiefken, te hoop met de
     meinschen zik wärmend.
 Besvaér hef 't aanders nig kënt en wus, dat
     de Anneke beppe,
 Doo dat 'n deercken nog was, as now op
     de Wiefker et kleinste,
 Aait al dat wiefken door zag, dat kwam
     oet de Lönneker bërgé.

't Heurden, zoo dacht men, bi-j 't hoes en nums
     mog em 's oavends doar missen.
 't Zat zoo geneuglik en stil en zien eugkes
     glummen zoo vrëndlik,
 Sprak et ook nooit nog 'n woord, men zag,
     dat et daankboor zik veulden,
 Dat et de meinschen et 't hoes leef har,
     en geunden eer 't beste.
 Zee ook moggen em lién, leuten em aaltied
     zien heuksken;
 Zoo was de regel van 't hoes, dee groot en
     klein mos bewaren.
 Now was Geijt-Jaan, de knecht, vol gekheid en
     biester ni-jsgierig,

„Kiek,” zè hee tèggen de boer 'n keer bi-j de
 middagmoaltied:
 „Nooit sprek dat Wiefken 'n woord; dat is
 mi-j et grootste woonder,
 Want vrouwleu, dat weet men joo wal, weelt
 aaltied et tungskens geern reuren.
 'k Ploage em nig, wèst geröst, meer zoowoor
 a'k Geijt-Jaan mi-j loat neumen,
 Breng ik, eer et der an dech, dat Witte
 Wiefken an 't proaten.”

Doo 's aovends de boer en de vrouw, de
 keender en 't Witte Wiefken
 Röstig zatten bi-j 't veur, doo kwam de
 knecht en heel höstig
 Zat hee zik allens terecht, of hee et beer wol
 goan brouwen;
 Meer 't tunneken haalden hee nig, dat leug lag
 door in den keilder.
 Nee, nik as nen ekkeldop nam hee um 't beer
 in te brouwen;
 Stil zat dat wiefken en keek, en grooter
 wörden em d' oogen.

Meer door in ees steet et op, now is 't em te
 dolle 'e wodden,
 En röp: „Ik zin zóó oald, zóó oald as et
 Ruunbergerwöld;
 'k Hebt 't dreemoal zeen houwen en dreemoal
 zeen wassen zoo dikke as möllenassen,
 Meer nooit zag ik brouwen et beer in ekkeldöppen”.
 Och Heer! hellig is 't vot egoan; seent zag men
 nooit em door zitten,
 Leut ook de dure men los, bleef ook zien heuksken
 em vri-j; 't Wiefken is nooit meer 'ekommen.

As 's weenters de oostenweend blös, zoo
sniedend en schaarp as messe,
As oonder 'n vootstap de snee pip van de vinnige vo'st,
En floonkerend lig in et lecht van de moane en doezenen steerne,
Geet et mi-j mangs duur den zin: dow Witte Wiefken, dow bleutken,
Blaank as de snee is dien kleed, dow bis koald as et lecht van de moane,
Zet di-j toch an mienan heerd, 'k neuge nooit di-j ni-jsgierig tot proaten.

't Witte Wiefken op de Broedlagte.

Heurs dow den vluggen striekstok door goan,
 Lostig van fiedeldomdeine?
 Spölman krig nig vuur den mòrgen 'edoan.
 Jongs en wichter nig stille mâgt stoan.
 Heur toch dee hakken de dèlle ees sloan!
 't Hendrieksken daanst groot en kleine.

De Meijer hölt broedlagte,¹⁾ wil²⁾ vuur de jeugd,
 Geern mâgt ze daansen en springen.
 Noabers en vrènde beent alle eneugd,
 Hebt zik doar wèkkenlang joo op verheugd.
 Wat wö'dt der now mennig gläskens 'eleugd,
 Wat könt ze tieren en zingen!

Jaan en Heendik zeent neugers 'ewest,
 Dage lang hebt ze 'eloopen.
 Boonte bloomen an kipse en vest,
 Kènden den neugersprök joo ook best.
 Gung 't noa 't trakteeren zoo vlot nig an 't lest,
 Mags dow gin schaande van roopen.

Wör der wal ooit zonne broedlagte ezeen?
 Nums is oet de boerschop vergetten.
 De neugers pocht: „kiek, wi-j kriegt ze bi-jéén!”
 Meer de breugom röp lachend „nee, jongs, ik meen.
 Da 'k de nögste noabers nog nig heb 'ezeen
 Bi-j 't daansen zoo min as bi-j 't ètten.

Ze wont joo zoo ko't hierbi-j an de bek,
 Miene noabers de Witte Wieven.
 In den Langenbèlt hebt zee eer vertrek.
 En dee zullen nig kommen? Twee neugers he'k,

---

¹⁾ Bruiloft. — ²⁾ Pret.

Twee jonge keerls, et is toch te gek!
Dee hebt bange doar vot willen blieuen!"

„Ik bin nig bang vuur dee Wiefkes Wit!"
Röp Heendik, „ik zal ze neugen,
Ik breng eer ne doode katte an 't spit,
En zeg eer: de breugom dee stuurt ow dit,
Now komt, woor 't gezelschop an toafel zit,
As i-j meer van de brôa nog weelt preuven."

Door geet Heendik; de gasten stoot
Te wochten, woo 't of zal loopen.
Woor 's oavends de witte wiefkes goat,
Smit hee et spit met zien kattengebroad
An den bëlt, en röp zienen sprök heel kordoat,
Meer dan zett hee 't gaw op 'n loopen.

Wied is hee nig, doo heurt hee door
Achter zik draven en roopen.
Heel hellig volgt 'n wit wiefken zien spoor,
't Spit in de haande, tot smieten kloor;
Nog net oontspreenk hee an 't doodsgevoar
En kan in de niendure loopen.

De dure te sloeten is em nog 'elukt,
Doo wo'dt 't spit in den steepel 'eslagen.
„Och, har ik de leerskes meer an 'erukt,
Har ik miene reemkes mee vast 'eknupt,
Dan har ik as broa an et spit di-j 'edrukt"
Heurt boeten men roazen en klagen.

As de tieden vergoat, wo'dt de bloonde hoar wit,
De breugom wo'dt besvâer noa joaren.
De vreulikke broed as ne beppe zit
An den heerd, meer nog wiest z'ow et teeken
  van 't spit
In den steepel en zègt: „wee dee Wiefkes wit
Wil tèrgen, dreigt doezend gevoaren."

Pentekening J. H. v. H., 1896.

104-jarige moeder van het Erve „het Wullen” te Boekelo.

't Speensterken.

Et tred zien weelken, meer kan nig spinnen,
 Verbroddeld goaren, verwarde zinnen,
 't Droädken knupt zik, et droädken brek:
 't Speensterken is seent de joonkheid gek.

Et was 'n deercken van achtteen joor;
 As vlas op 't rokken, zoo bloond zien hoor,
 d'Oonscheuldige oogen, vrèndlik en trouw,
 Wazzen as 't bleujende vlas zoo blauw.
 As linnen in moanlecht op de bleek,
 Zóó blaank et vuurheufd oet 't musken keek
 En as 'n paar äppelkes rood en roond
 De kinnebäkskes frisch en gezoond.

Zoo umtrènt de middeweenterstied,
 Doo gung mooi Geesken op spinvisiet.
 Et nam zien weelken: „dag moôr, dag vaêr!
 „Wi-j komt bi-j Diene-meui bi-j mekaar.
 „Doar weelt de wichter te hoope spinnen.
 „Ik goa der geerne, 't verzet de zinnen.
 „'n Dag is gries, 'n oavend zoo lang.
 „Wi-j köt de tied oons met bli-j gezang.”

Snòrrend de weelkes bi-j Diene-meui goat,
 De trappende veutkes, ze hoalt de moat,
 De klappende tungskes nig meender zeent,
 Meer gin dee zoo effen as Geesken speent.
 Woor vreulike wichter zit bi-j één,
 Komt ook de jongs, dat zö'j aaltied zeen.
 Dan weelt de weelkes zoo vlot nig goan,
 Eén mäken löt et al stille stoan.

Dat vraagt ze ploagend, of et nig weet,
 Woo 't luie speensters van oaldsheer geet:

Dee mot, gin meinsche hef meddelien,
 Op 'n asschenbeult spinnen, in 'n moanenschien.
 Bi-j nachte en oontied boeten alleen,
 Hebt ze vaak ieslikke dinge 'ezeen.
 „Och toe”, zeg Geesken, „i-j maakt mi-j zoo bang,
 Völ leever heur ik vreulikken zang.”

't Helpt nig; ze schoeft luk kotter bi-jeen,
 Zoo woondre dinge kö-j heuren en zeen:
 Dat roazen, dat door duur den goaren geet,
 Dat kloppen, dat zacht an den gewwel sleet,
 Et is de weend nig, dee stönt en klaagt!
 Nooit veendt meer röste, wee weeld door jaagt;
 't Is Schoolten Joost, 't is 'n growlik spook,
 Heur hoo de hoond gölt, dee weet et ook!

„'k Bidde ow”, zeg Geesken, „toe zèg 't nig meer,
 Straks bi-j 't noa hoes goan, dan zee ik 't weer”.
 Meer 'n aander weet van ne oalde schop,
 Door geet 'n vul um, 't hef ginnen kop;
 I-j heurt et draven, en staampen en sloan,
 Meer wee dat vul zut, mot stérven goan.
 Want gin gezond uur hef noa den dag,
 Zoo zeg oons besmoor, dee 't spook door zag.

Weet i-j wat Dreesken de krämer vertélt?
 Bi-j 't spiksken¹⁾), geenter op weg noa 't veld,
 Door spreenk em lest ees wat in den nek,
 De märs wö'dt zoo zwoar, dat de rugg' hoast brek;
 Gaw grip hee 't mes, waar hee aait zien brood
 Met sneén hef, aanders was hee now dood.
 Met et broodmes alleen kaans dat spook versloan,
 Met 'n broodmes, dat daagliks hef dènst 'edoan.”

---

¹⁾ Brugje.

Een van de jongs hef 'ne grap bedacht,
 „Ik mor noa hoes hen, 'k weinsch ow genacht.”
 Meer oonder 't buis hef hee, oongemèrkt,
 Et bedstèlaken stil weg 'ewérkt.
 De aandren blieft nog. Gin meinsche weet,
 Wat wal tußchen hemmel en eerde besteeet.
 Doar proatt ze lang van, aarm Geesken zit
 Achter zien weelken, as snee zoo wit.

'n Oavend vergeet, et wo'dt beddegoanstied.¹⁾
 De weg noa hoes is vuur Geesken wied,
 Bi-j 't vootpad zeg et de mäkes genacht.
 De hooge dannen stoot stille en wacht.
 Gin teugken ritselft, de weend zölfslöp.
 Gespannen tuurt et, woar 't höstig löp,
 Et lostert schaarp, of zik nik's verreurt;
 't Kloppen van 't härte is al wat et heurt.

In ees duur 'n doonkeren kleenkt der nen gil,
 Et aarme härт hölt met kloppen stil;
 Geesken hef zeen, wat et bange verwacht:
 'n Spook ris op oet den zwatten nacht.
 Door steet et vuur em, zoo wit en groot;
 't Mäken zut nik's meer, 't lig stil as dood.
 Zoo hebt z' em bi-j mooder in 't hoes 'ebracht,
 Dee leg em op 't bedde, hölt kraankenwacht.

'n Aandren dag komt ze heuren woo 't geet,
 Meer, kiek, duur 't vènster, ze Geesken zeet,
 't Zit achter 't weelken en speent en speent,
 't Is toch zoo slim nig, as zee hebt 'meend.
 Ze komt der in met vreulikken lach,
 Meer 't zeg nig vrèndlìk as aanders gendag:

¹⁾ Slapenstijd.

't Kènden nig, woor 't met noa schoole gung.
't Har slot nog zin, wat et zè of zung.

Et tred zien weelken, meer kan nig spinnen,
Verbroddeld goaren, verwarde zinnen.
't Droädken van 't dènken verhaspelt en brek:
Geesken, aarm Geesken, seent bleef et gek.

De Keendekes in et Koren.

As keend bin ik op 'nen meiendag
 Duur 'nen bleuienden goaren 'egoan,
 Seringen en goalden rēgen
 Bukten zik oaver de wēgen,
 Oet 'n appelboom daalden 'n zègen
 Van blaanke bleuiselbla of,
 Goalden zunnenschien spöl duur den hof.

Vuur 't hothuusken, midden op 't bleekveld stun,
 Oet steen 'ehouwen, 'n beeld:
 Evenölderkes¹⁾ leut ow dat zeen,
 Zachte röstend, de köpkes an één,
 Sloapende engelkes, noa et mi-j scheen.
 't Was mi-j zoo eigen en leet,
 Dat ik door lange nog bi-j eer bleef.

„Zeg, Moodyer, wel zullen dee beiden wal wèn?”
 „Dee völ troanen 'ekost hebt, mien keend,
 De Keendekes in et koren,
 Dee eenmoal, vuur jooren en jooren,
 De weg noa 't hoes hebt verloren.
 Men veunde z' in 't roggenlaand weer,
 d' Aarme keendekes lèfden nig meer.”

Dat gung mi-j an 't härte, dat bleef mi-j bi-j:
 'k Har aaiten dee keender vuur oogen;
 'k Zag ze nog vaak, tusschen waken en droom,
 Oet et doonkere hoes bi-j den leendeboom
 Kommen in vollen zommerlechtstroomb;
 Doo leek de wèld eer zoo ni-j,
 Bleuienden zommer maakt allens bli-j!

---

¹⁾ Een tweeling.

Oet 'n hoogsten toog van 'n appelboom
 Kloonk fluiten, zuuver en zeut.
 Door zat zo'n vreulik vöggelken,
 Van wille sleug et zien vlöggelken,
 't Kèlken stun roond as 'n köggelken
 Bi-j 't zingen, en zunnenglaans gleed
 Oaver 't goaldgreun schemmernde kleed.

Wieder-op lokten de boonte moat,
 Woor de kloaver zoo leeflik rook,
 Op bloomen spölden schammummekes¹⁾ roond,
 Vlak vuur eer zet zik een daal op de groond,
 Klapt los en too de vlöggelkes boont,
 As vlammen zoo schitterend rood,
 Woor 't hemmelblauw fiene kringskes op goot.

Dan zeet ze nen akker, as wit besni-jd
 En 'n goonzen haank door in de locht
 Van 't iemken, dat 't zeut van 'n honnig rook,
 't Deernken nikt vrèndlik en 't jeunken ook,
 Bli-j roopt ze eer: „dienaar pannekook!”
 Want moeder hef vrog eer 'eleerd:
 Wee bookweit eert, is pannekook weerd.

Now stoot ze midden in den esch,
 Woor zik roggen- an roggenstuk slot,
 Oonder nen hemmel zoo hèlder en hoog,
 Wee door nen blik noa de middagzied sloog
 Schittert en schemmert, verbleendend et oog,
 Den vlamgenden zunnenschien,
 Dee gin anzeen van meinschen wil liën.

In manshooge rogge de keendekes klein
 Zeet alleene wat vlak um eer steet,

---

¹⁾ Vlinders.

Plukt bleumkes blauw oet 'n akkersraand,
 Rekt noa dee wieder stoot van de haand;
 Dan zeent ze verdwenen in 't roggenlaand.
 Ne golving duur 't koren spölt:
 Zóó kreenkelt 'n kolk, woor 'n keend in völt.

Middagröst lig op den wieden esch,
 Woor 'n glood van 'n zommer op braandt,
 Meer gaw 'ne oonröst en zeuken begeent,
 'n Vroagen en roopen: „komt keender, mien keend!”
 En iederen noaber hölpe hier leent.
 Hoästig langs gravens en kolk
 Trekt teuge van bang zeukend volk.

Dan daalt de zunne, de nacht vaalt in.
 Meer langs wège en steggen kleenkt,
 Zoo as weleer in Béthlehem
 Um de keender klagend, nog ééne stem.
 Stil oonder floonkerend steerngeglem
 Lig et wiede laand en slöp.
 Gin antwoord, woo ook de mooder röp.

Lang lik eer den kotten zommernacht,
 Tot 'n hemmel zik rozenrood vérft,
 En schemmerend lecht oet et Oosten ris;
 Dan is 't nen geknakten halm, dee eer wis,
 Woor möglik 'n spuur van de keender is.
 Hoppend en half toch verschrikt
 Geet zee; et is of de rogg'eer too nikt.

De zunne koomp, met 'n goalden piel
 Wis zee op 'n woondermooi beeld.
 Roondum as eddelsteen schittert 'n dauw,
 De keendekes ligt door, umaarmt zik trouw,
 Nöst eer stig jub'lend 'n leewrik noa 't blauw
 En verdwient vuur 't starende oog,
 As 'n zeelken, dat zingend in 't hemmelrieck toog.

De visch oet et Moskou.

Door lig, et is warachtig woor, nog net as smos¹⁾
[aleer

In 't Ven 'nen woondren waterkolk,
Dee heet et Moskou oonder 't volk,
Of 't groondelooze meer.

Door geet et aaltied aanders too, as ēlders in de wēld.
Bi-j nachte mos dow door nig goan.
De hoor geet di-j te bērge stoan,
Wo'dt di-j van 't spook vertēld!

Meer dagens, as de zunne schient, is 't door nig
[weust of weeld,
Dan bleenkt dat water hēlderblauw,
As d' oogen van 'n bloonde vrouw,
't Weerspeegelt di-j dien beeld.

Now loster, wat der lang een gebuurd is an
[den plas.
't Was in de waarme zommertied,
De boeren heuiden al met vliet;
Twee kwam dat nig van pas.

Of eer de vrouw al schöled en zè: „'t heui mot
['n balken²⁾ op.”
't Was eer te waarm in de moat;
Zee dachten, a'w hen visschen goat,
Wo'dt oons nig rood de kop.

Ze trokken oet, zoo as et heurt, met vischgerei en net.
Dee smeeten zee in 't Moskou oet:

---

¹⁾ Eénmaal. ²⁾ Zolder.

An 't frissche water was 't zoo goed,
En ook de vangst völ met.

Want, zee, al gaw, doo Mans et net wol trekken
[oet den kolk.
Doo gung dat nig, et was te zwoar:
„Help mi-j Geijt-Jaan, hier is zoo woor
Wal wèrk vuur krachtig volk!”

Ze tort en trekt en haalt met hoast de vracht op
[vasten groond.
Now kiek! wat in het net doar is:
Nen heelen grooten, zwoaren visch;
Dee weg wal hoonderd poond!

De boeren stoot verstèld en gaapt den visch
[verwoonderd an,
En net as zee gaapt ook de visch.
Now, zonne daghuur is nig mis.
Dat zit an 't heui nig an!

Woo kriegt ze now dat deer in 't hoes? Ze nemt 'nen
[eeken paol,
Hangt door de visch an bi'j de kop
En buurt 'ne noa de schoolder op.
't Beloافت 'n lekker moal.

„Now hölt et wief wal wis 'n moond, et schèlden
[bin wi-j meu.
Den visch hef spek, as 't zwienken ook,
Dat wil wi-j hangen in den rook,
't Maakt moos en knollen smeū.”

En eerlik deelen weelt ze ook, elk krig de
[halfscheid mee.
Wat zölt de leu zik woondren weer!

't Wo'dt stellig stroat- en möllenmär,
En visschehèlden zee.

Bi-j Mans beent zee now vuur et hoes; door reurt
['n stèt de visch.
Waps! sleet hee ieder vuur den moond!
Plat daal zitt zee door op de groond,
Nog eer 't begrip der is.

Liek op spreenk op 'n stèt de visch, de richting oet
[van 't meer
En röp eer oet de wiedte too:
..I-j meenden, da-j mi-j hadden, joo,
De grootnis, disse keer!"

In den Lönneker Bèrg.

Wied, wied, lig et bleuiende heideveld.
 't Oalde Wönners Wilm steet in 'n peerschrooden
 [glood.

Hee maeit en maeit, ziene zigge geet
 Al op en daal en zoo vaak as hee sleet,
 Vaank zee 'n schien van de oavendzun
 En smit ne schittrende voonke weerum
 Töggen et oavendrood.

Mangs röst hee 'n zetken, hee wo'dt al oald,
 't Plaggenmaeien vaalt zwoor now verdan.
 Ziene oogen goat roond, meer gin meinsch is te zeen.
 In 't wiede veld steet hee heel alleen;
 Meer elken kwaaklenbosch¹⁾ is em bekend,
 En iedre danne, nen oalden vrënd,
 Heugt em van keends of an.

Hee ôamt ees deeper en rekt ziene rugg',
 En de locht van et bleuiende heed.
 Dee stêlt em in een keer vuur oogen weer,
 Woo hee as jeunken hier mennig keer
 Met knuppeldeuksken²⁾ en keernemelkskroog
 Noa väär op schofttied et veld in toog.
 Woo toch de tied vergeet!

't Steet em van oavend zoo kloar vuur den zin,
 Woo 't aleer was, et heugt em zoo recht:
 Zien väär en möör en 'n spölkammeroad,
 't Is net of ze nöst em in 't veld hier stoat,
 Of al ziene lèvensdaag now komt bi-jéén,
 En iederen dag em 't vergangne löt zeen
 In 't hèldere oavendlecht.

---

¹⁾ Jeneverbesstruik. — ²⁾ Dichtgeknoopte doek met boterhammen.

Dan nèmp hee de zigge weer fleenk ter haand;
 Teumig goan¹⁾) is em nog nig beschikt;
 Meer met, dat hee kloor is um too te sloan,
 Zut hee, nig wied of, duur 't veld wat goan.
 Bo! Dree Witte Wiefkes zeent dat joo!
 Dee komt langs et wagenspuur liek op em too,
 Goat em vuurbi-j en nikt.

Rood kleurt de zunne eer witte kleed,
 As de wölskes dee drieft an de locht,
 d'Oavendweend wuuft der in 't loopen mee,
 Zoo röstig en stoatig goat door dee dree
 Vuur 'n tweedoornkren²⁾ oet, zoo as Zöndage goat
 Vuur wölkedaag, vrèdig en hooger van stoat,
 As al 't zörgen tot röst wo'dt 'brocht.

Now maeit hee weer en 'n zunnenglood
 Vergeet oet de locht en van 't laand,
 Blauw wo'dt 'n hemmel en vaal wo'dt et heed.
 Weer is 't of der wat duur et wagenspuur geet.
 Wat stroompelt dat höstig, wat weert zik dat drok!
 'n Klein, krom wiefken is 't, 't lönt op nen stok
 En van wiedten wènkt et met de haand.

„Wilm, Wönners Wilm, gongen hier nig
 Dree Witte Wiefkes langs 't wagenspuur?”
 „Wisse”, is 't aantwoord „dee heb ik ezeen.”
 „k Höst mi-j”, zeg 't Wiefken, „ik mor vuur
    eer dreën
 Kok wén”. En met dat 't genoavend zeg,
 Heumpelt et höstig oaver de weg
 En moompelt van broân en van veur.

Dat kleine wiefken begriep ik joo best,
 Dech Wilm, zoo is 't mi-j op wölkedaag.

---

¹⁾ Ledig gaan. — ²⁾ Schemering.

Noa wèrken steet wis em et heufd en de haand,
Nog langer as 't zunnenlecht lig oaver 't laand.
Et weert zik tot allens noa eisch is 'edoan.
Zoo weelt mi-j de wèkken ook wèrkend vergoan.
Dan krig allens zien volle gerach¹).

Door heumpelt et hen, weer is Wilm alleen.
Tweedoonkren vaalt oaver 't wiede vèld.
Et dagwèrk 'edoan geet de oalde man,
Deep in gedachten, op Lönneker an.
Ziene lèvenstied trekt in ne lange ri-j
Van Zöndaag en Wölkedaag an em vuurbi-j:
Gaw zeent ze ten einde 'etèld.

---

¹⁾ Alles wat daarvoor vereischt wordt, zijn volle recht.

De Könnink.

Door is ees nen höltink 'ehoalden, nen höltink
van groot gewicht,
In de schaâ van nen greunen leendeboom,
hier in et Oaversticht.
Wel meens dow, dat door kwammen, door bi-j
den greunen leendeboom?
Door kwammen de vöggel van veld en esch,
van bosch en waterstroom.

Zee kuierden te hoope, net as eer 'n nebben
'ewassen stun.
Dat gaf 'n geweldig spiktakel, bi-j 't opgoan
van de zun.
Dat schetterden en sjilpten, dat peep en zung,
dat reup en sloog
'n Ieder op zien eigen wiez, van elken greunen toog.
Wat har dat te beduden? Wat tierden zik dee
vöggel zoo?
Ze wollen nen könnink kuren¹⁾), dat was de
mode doo.
'n Ooievaar, den wiezen, dee in 'n höltink
schriever was.
Dee dach, wi-j komt nig wieder, dat schreeuwen
gif gin pas.
„Heer Specht met owwen hamer, klop dreemoal
mi-j op disse stam.”
Zoo dö de specht en, één, twee, dree, ne groote
stilte kwam.
Hoaltrichter, d'oalde rave. in 't kistentuug zoo
deftig zwa't.

---

¹⁾ Kiezen.

Dee sprak: „now mot hier resolveerd en goed
verstoan en ordonneerd. Woo maakt
'n höltink dat?”

Doo mog 't een ieder zeggen, wel em den besten
könnink leek,
Meer ieder bi-j zien eigen blood alleenig doornao
keek.
Dee in et water zwummen, kuurden 'nen könnink
oet et reet.
Dee 't beste kunnen zingen, nen könnink van
et leed.

Dee mooie veeren hadden, dee keken meest op
proonk en stoot:
'ne Pauw of boonten goaldfasaant leek eer den
besten road.
De hen met völ gekakel, dee zè: „mi-j ducht et
't beste zóó,
Dee d'allermeeste eier leg, dee is der 't nögste too.”

Meer doo de wachel kwam an 't woord, gaf hee
eer disse road:
„Bookhoalden mot de könnink toch van al dat
roggenzoad.
En woovöl schèppel of de viem an rogge gif van
't laand,
Tel ik ow vuur, nooit hölt bedrog meer töggen
mi-j bestaand.”¹⁾
't Wör hen en weer besprokken, zoo as dat in
'nen höltink geet.
An 't leste gaf de èkster eer vol wiesheid dit
bescheed:

¹⁾ Sprök: „Zoo vaak as de wachel röp, zoovöl schèppel zoad
koomp der an ne viem rogge.”

„Beneumt 'n comité, zoo heurt 't, i-j weet gin road
                                       joo meer.

En ieder soort van voggel stèlt doortoe zien
                                       eigen deer.

Dat hebt ze goed 'evoonden en 't comité nam dit
                                       besloet:

Wee vöggelkönink wèzen wil, dee bleen' in
                                       't vleegen oet.

Koekoek zal dreemoal roopen en dan vlög allens
                                       te geliek.

Wee 't hoogste dan de locht in koomp, regeert
                                       et vöggelriek.

Doo kloonk et: koekoek, koekoek, koekoek en
                                       door gung 't los.

'n Soezen en vleegen en flodd'ren of stormweend
                                       roast duur et bosch.

Prr, prr! snorden de trieshen¹), meer kwam gin
                                       heel groot eind,

Eer leek, noa 'n roggenstuk of wat, de wèld zoo
                                       oonbekeind.

De hoonder wollen vleegen, „te kie, te kie”
                                       kloonk eer in 't oor.

Vergëtten was 't köninkschap, now gung 't um
                                       't meeste vőor.²)

Doo kregen de veenken weer ruzie, ze schölden
                                       en ze beten zik.

Verpasten um te vleegen et rechte oogenblik.

Et duufken wol ook meedoон, meer 't zag nen
                                       grooten havik door;
't Dö ofstaand van et köninkschap um 't dreigend
                                       doodsgevoor.

---

1) Patrijs. 2) Voeder.

Völ hebt et op-egewwen, de koonst is laank en
   't lèven kot.
 Wee ginnen roemen oâm hef, bi-j tieds weer
   dalen mot.

Meer leeuwerik en zwaalwe, dee dreug zoo hoog
   en licht de vlocht,
 Tot woor de wölkkes dreven, as schoäpkes langs
   de locht.
 Zee keken nog noa boaven, vuurdat et dalen
   weer begun.
 In eenmoal koomp 'ne schaduw en drif vuurbij-j
   de zun.

Zee heurt 'n machting ruuschen, nen krachtig
   klappenden vlöggel slag,
 En weet: 't is 'n oarend alleenig, dee zóó te vleegen
   vermag.
 Now blif 'n oarend könnink, hee heerscht alleen
    in de hooge locht,

In blauwen zommerhemmel haank hee op
   breede vlocht,

Zien oog zut in de zunne: „O,” zeg hee,
   „dow en ik alleen
 Kònt hoog van oet 'n hemmel de eerde deep
   onder oons zeen”.
 Meer 't oarendsriek hef grènzen, is nog zoo
   keun de oarendstaal,
 Zóó stèrk is ginnen vlöggel, of eindlik trekt
   d'eerde em daal.

De pennen voalt hee te hoope; door krabbelt em
   oaver de rugge 'n deenk,
 Door floddert em wat oet de veeren,
   'n stemmekken boaven em zeenk:

„Ik, ik, ik, ik bin de könnink, de könnink,
de könnink bin ik!”
Dat was klein Jantjen, oonder ne veer van 'n
oarend verstopten et zik.

Woo ook 'n höltink roasd'en, wat hölp et of
men reup of vocht?
'n Vöggelken, och, as nen walnot zoo klein,
is 't hoogste ewest in de locht.
Mot dat now könnink heeten, wat zik in
busschen¹) en nettelen weert?
Van zonnen nettelenkönnink²), weelt de vöggel
nig wodden regeerd.

Now wil den heelen höltink hellig den kleinen
klooken te lief,
Weer gif dat 'n snaatren en schettren,
'n scheelden en groot gekief.
Meer 't könninksken krop in 'n gätken,
dat oonder de brugge zit in 'n post,
Zoo klein, dat num's em kan noagoan en
is van vervolgers verlost.

Wel zal door now op stoan passen, wel kan zölf's
zeen in duustren nacht?
De oele, de oalde oele, zee hef joo de wiesheid
in pacht.
De groote roonde oogen zeet al duur op den
bruggenpost,
De heete middagzunne braandt eer op kop en bost.
Door zit zee zoo gedeuldig en hölt de wacht
en prakkezeert.
Want zee is klook en wies vuur zes;
wel is der zoo geleerd?

¹⁾ Takkebossen. — ²⁾ Twentsch voor Winterkoning.

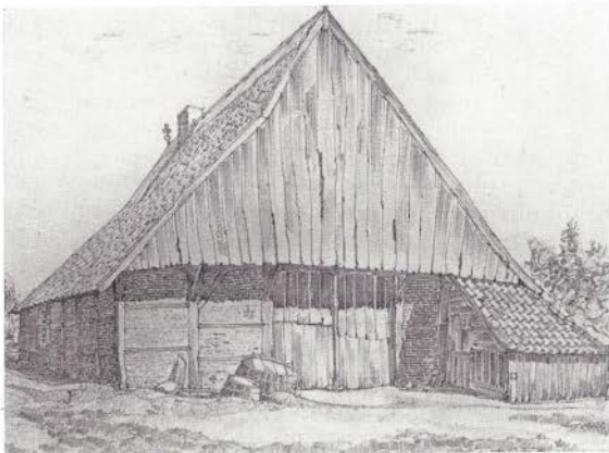
Doo knipt dee klooke oogen en 't doert nig lang.
 doo blieuwt ze dicht.
 Et könninksken vlög oet zien gätken,
 zoo vreulik en zoo licht.

't Wupt duur de deurnenhegge en schèttert:
 de könnink, de könnink bin ik"
 En alle vöggel roopt hellig: „dat dee oele nig
 bëtter kik".
 Ze floddert eer roond um de kop hen, oet is
 den middagdroom zoo zeut:
 „Sloapoele, sloapoele!" zoo kleenkt et,
 dat heuren en zeen eer vergeet.

De oele weet gin road meer, ze mot zik
 bërgen in 't oalde nust,
 Deep in 'n hollen eekenboom, nog gewt eer
 de vöggel gin röst.
 Ze springt vuur eere dure en roast en tiert
 en schèldt eer oet.
 Van schrik en schèmte bevangen, geet ze nooit
 vuur 'n doonkren meer oet.

Wee mi-j nig wil geleuven, mot meer ees goan
 duur bosch en veld
 En heuren, woo alle vöggel de oele tèrgt en schèldt.
 Et könninksken wupt met zien stärtken en nikt
 zoo krudig met 'n kop,
 Zeenk lostig zölf s oonder et vleegen, en kan
 ziene wille nig op.

Potloodtekening J. Jans.

Boerderij uit de omgeving van Weerselo.

Potloodtekening J. Jans.

Boerderij „Groot Bavel“ te De Lutte, Gem. Losser.

Van 'n Beunken, 'n Streuken en 'n Kölken Veur.

'n Beunken, 'n Streuken en 'n Kölken Veur,
Dee wazzen van oalds kammeroaden,
Zee wollen zik ees op 'n keer vertreën
En boeten in 't vri-je veld ees wèn,
Bezeen zik 't verbouw en de zoaden.

Et zunneken scheen zoo vrèndlik en kloar
Noa dree dage stöädigen¹⁾ règen;
De vöggelkes zungen oet hegge en boom,
De moate was boont van zoo mennige bloom,
Meer 't was nog luk nat op de wègen.

Wied wazzen dee dree ook nog geels²⁾ nig 'egoan,
Of door lag eer 't vermaak in de assche!
Nen waterstroom speulden, et leek wal ne bék
Dwas oaver de weg hen, dat was joo te gek!
Door stonnen ze achter 't geplassche.

Meer 't beunkens, dat slimme smöggelken, was
Zoo gaw vuur één gat nig 'evangen.
Et was zoo kribbe en zoo kordoat,
Et wus in de muilikste dinge nog road
En et dof³⁾ van 't Streuken verlangen:

„Och, kammeroad, zee, dow beens zoo laank,
Dat treffe wi-j now joo bi-zjoonder,
Vuur 't Kölken en mi-j is 'n sproonk joo te wied
Van disse zied noa de aandere zied,
Leg dow di-j der oaver as voonder.”

---

¹⁾ Gestadig. — ²⁾ In 't geheel. — ³⁾ Durfde.

Dee vromme koeze, den langen sleeef,
 Dee dof door gin nee op te zeggen,
 En gung zik zoonder bedènkenstied
 Van de eene zied noa de aandere zied
 Dwas oaver et water leggen.

Dat Beunken, dat kruudige keerlken, dat gung
 Doo vreulik met völ gesnater
 Oaver et Stroo ziene lange rugg'.
 Zoo veilig as oaver ne vaste brugg'
 En dreugsvoots kwam 't oaver et water.

Doo, heetgebakerd noa zienen aard,
 Wol 't Kölken der oaver goan loopen,
 Meer vuur et halverwège kwam,
 Stun, pf! et Streuken in volle vlam!
 Duur mossen dee twee dat bekoopen.

Gaw was et Streuken in 't veur vergoan
 En 't Kölken, den blood, is verdroonken,
 Want, of et al spättelt en sputtert en sist,
 Oonder et stroomende water is 't
 Tot op 'n boam door verzonken.

Dat Beunken, wat dechs, dat dat Beunken dö?
 Dat veunde 't geval toch zoo prachtig,
 Dat lachten, dat lachten, dat deuikersche deenk,
 Tot em van lachen zien velleken spreenk,
 Tot 't buuksken em berstten, waarachtig!

Doo zetten de schoomaker em op zien lief,
 As pleister, 'n klein leeren läpken.
 Dat dred al et boonenvolk, zee meer woor's wis,
 Seent op et buuksken, nooit geet dat meer mis.
 En dat was now 't slot van et gräpken.

'n Ollenzèlschen Steen.

Wee Ollenzèl kënt, hef ook wisse 'ezeen
 Vlak achter de kérke nen mot grooten steen,
 Woo lang dee door lig, weet gin meinsche meer;
 Meer 'k wil ow vertellen, woo hee op 'n keer
 In bitteren nood ziene hölp hef verleend,
 Och, an zo'n aarm keend.

Door was ees 'n mäken, dat hebt evangen
 De Witte Wiefkes, dee wönden in wrangen¹),
 In de Lönneker bérge, deep oonder de groond,
 't Mos ha'd vuur eer wérken en slecht wör 't eloond,
 't Hef nik as schélden en släge verdeend,
 Och, dat aarme keend!

't Zag nooit de zunne, gin steern of moan,
 Meer griezen schemmer de waand langs goan.
 Ginne meinschenstem, dee em vrëndlik too sprak,
 Gin dee em 'ne helpende haand too stak.
 't Was bang en stille, van schrik as versteend,
 Och, dat aarme keend!

In 'n langen weenter hef 't dreuvig 'leen,
 Nen dag kwam, dat kloarder et lecht em too scheen,
 't Heurt nen geetlink fluiten in 't mòrgenuur.
 „Iesbrékkerekkes²) staot now vuur mooders duur,
 Of der ook al schammumkkes³) en iemkes zeent?
 Och, ik aarme keend!

Mari-jenbleumkes⁴) dee bleuit now al
 En hazelnötte langs gravens en wal.

---

¹⁾ Onderaardsche holen, als b.v. van vossen en konijnen. —
²⁾ Sneeuwklokjes. — ³⁾ Vlinders. ⁴⁾ Madeliefjes.

De weenterrogge steet greun noa den snee,
 Meer 't is nig zoo slim, da'k et vuurjoar nig zee,
 A'k meer was, woor mien vaâr en mien mooder
zeent.

Och, ik aarme keend!"

Doo is et denzölfden dag nog gebuurd,
 Dat de Wiefkes et mäken noa Ollenzèl stuurt,
 Meer beloaven mos 't, eer gin meinsch te verroan
 En voort noa de wrange weerumme te goan,
 Gin meinsche mog 't klagen, wel et door deent,
 Och, dat aarme keend!

Et mos èrfen goan halen in Ollenzèl;
 Meer 't weerumgoan leek em nen gaank noa de hel.
 Zik bi-j meinschen beklagen, dat mog et joo nig,
 Meer wal bi-j den steen, dee op 't kerkplein lig,
 Tot den steen, dee i-j door tot op disse dag veendt
 Sprak dat slimme keend:

„O steen, o koalden, stommen steen,
 Gin meinsche klaag ik 't, di-j, steen, alleen
 En woo ik verlange, dat weet gin een,
 Um mien vaâr en mooder weerumme te zeen,
 'k Heb dee Witte Wiefkes, dee wreeden, edeend,
 Och, ik aarme keend!

'k Mor now noa dee duustere wrange weer,
 Meer langs mienien weg loat ik ieder keer
 Ne èrfte vallen, dow kaans dat nig zeen!
 En bi-j meinschen mag ik nig klagen, o steen!
 Want 'k gaf joo mien woord, en 'n woord dat beendt
 Och, ik aarme keend!"

Doo gung et, meer mennigeen har wal 'eheurd,
 Woo 't wicht bi-j 'n steen har 'eklaagd en 'etreurd.

Et streuiden ne èrfte zoo hier en door:
De börgers oet Ollenzèl volgden dat spoor,
In den Lönneker bërg woer dee wrangen zeent,
Veunden ze 't aarme keend.

Et har nig vuur nik s bi-j 'n steen zik beklaagd:
De Witte Wiefkes dee wörren verjaagd.
Men bracht doo et mäken an d' oalders weer.
Groot was de bli-jschop; van loeter plezeer
Stroomden em troanen langs 't lachend gezicht:
Wat 'n gelukkig wicht!

In den Oageler Esch¹⁾.

As de Pingsterdaag duur et laand zeent 'egoan,
Is 'n oalden weenter vuургоed verjacht.
De wêld is weer joonk, elken boerenhof
Steet proonkend in 't loof en de bleuiselpracht,
As nen brulftenneuger in bloomen en greun;
Op 'n durenzul²⁾ wènkts ow de zommer en lacht.

In 'n esch, zoo wied as de oogen weelt goan,
Wuuft blauwgreune rogge op 't wèllige laand,
De zunne, de machtige könningin,
Verni-jt met de akkers et jeurliks verbaand.
In stroomen van lecht en glood stuurt zee bod³⁾.,
De locht bewt in aantwoord van akkers kaant.

De jonge oaren met bleuisels belaan,
Rekt zik liek op noa de waarmte en 't lecht,
Duur de rogge 'n ruuschen en golven geet,
Of door beroân wo'dt en stil oaverlegd.
Zuchtend strik zuudeweend zacht oaver 't laand,
'n Woord wo'dt van akker tot akker 'ezegd.

Zee! 't Zunnengebod is in eenmaal verstoan
En oaver 't bouwlaand, van zègen zwoor,
Stof ne dichte wolk, as nen zulveren daamp,
Bevruchtend van oaren op oar.
Now doert et nig lange, dan niegt zik zacht
Goaldgèllen oogst as 'n riekdom van 't joor.

Woo mennigmoal zag wal de zommerzun,
Dat 'n Zunnenbèrg in et Oageler laand
Op de breedte rugg' eer te meute rekt,

---

¹⁾ Esch van Agelo bij Ootmarsum. - ²⁾ Drempel. - ³⁾ Boodschap.

Wat em vertrouwd wör duur bouwmans haand?
 En woo mennig, mennig meinschengeslacht,
 Van bouwleu 'nen nooit onderbrokken baand?

Dee verzoargden den akker met neerstigen vliet,
 Dee drevën den ploog en streuiden et zoad.
 In 't zweet van eer anschien, in zommerbraand,
 Of noajoorsstorm, nooit van 'n aardbeid zee loatt,
 Meer weett wal, dat wasdom en zègen nig
 Bi-j meinschen beröst, meer in hooger haand stoot.

En doorum, seent oeroalte tieden, gèldt
 'n Vrom gebroek eer tot bède en daank.
 As de rogge bleuit geet et aarme volk
 Noa 'n Boaken in Oagel nen vasten gaank.
 Nums dee eer neugden, meer ieder kënt
 Den dag en de stè, woor men 't offer ontvaank.

Nums dee de boeren ook bod hef 'ebrocht,
 Meer zee, door koomp al langs vootpad en weg,
 Van iedere hofstè de bouwman egoan,
 An 'nen eeken stok op de schoolder dreg
 Hee 't brood van de rogge verbouwd op zien laand,
 Dat hee in 't grös op 'n Boaken leg.

Now nèmp, wee wal zeuventig zommers hier
 Zien brood hef 'embracht, van de sneewitte hoor
 De kipse en elk volgt dat vuurbeeld noa.
 Kneelend in 't grös bi-j 'n Boaken door,
 Bidt zee, dat hagel en misgewas,
 Nig 'n oogst mag verdérven in 't kommende joor.

Wee hier nig oogst en nig akker bezitt,
 Kriegt elk now eer deel van 't geofferde brood.
 Daankend vuur wasdom en zègen, wo'dt
 Nog eenmoal de heufde ootmeudig onthloott.
 Roondum et roggenlaand wied en zied
 Steet stille te bleuien in middagglood.

't Blauwe Dämpken oet et Joar 1350.

De tied is zoo vol van zoargen en nood,
 Oet et Oosten kwam hee, de Zwartte dood!
 En et Kyrie Eleison in Tweinterlaand
 Galmt klagend an iedere kérkenwaand.
 Woorum, o! woorum, wat mot et beduün,
 Dat vrog en late de klokken weelt luun?

Is dat de straf vuur verboargen kwoad?
 Is door gin baat vuur, gin hölpe of road?
 Nums weet et aantwoord. Now flostert ze zacht:
 „Doar is oons venien in de putten 'bracht,
 Dat dö'n de Jödden, dat röp um blood!
 Griepet dee verroaders, sloat dood, sloat dood!”

Of weust 'nen storm duur de wèld hen wæjt,
 Weert zik et volk, meer de Dood, dee mæjt.
 En de zölfde vroage wo'dt aait weer 'vroagd:
 „Wat is toch de pest, dee zoo wreed oons ploagt?
 O! dat wi-j et wusten, wi-j dreven eer oet,
 Of maakten 't met bëën¹⁾ en met booten weer goed.”

En in eenmaal weet ze 't, now is hee 'ezeen,
 De Zwartte dood! Meer de hop lig in één.
 Hee is nig te vangen en nig te versloan,
 As rook zol hee ow duur de vinger hen goan.
 Hee dringt in et hoes duur de kleinste reet,
 In locht grip, wee der noa tast of sleet.

Zoo onnözzel lik en oonscheuldig dat deenk,
 'n Klein, blauw dämpken, 'nen rookenden kreenk.
 Dat trekt duur et veld en dat haank boaven 't laand,
 Strik stille et hoes in en glidt langs de waand,

---

¹⁾ Bidden.

Door welkt al et lèven en stérft as ne bloom,
 Wanneer nachtvo'st in Mei völt op bleuienden
 boom.

Woovöl der zoo valt duur et wörgend geweld
 Van dat blauwe Dämpken, wo'dt nig meer etèld;
 Woor 't as giftigen gist duur 'n lèvensstroom geet,
 Koompt 't schoem noa boaven, et kwoad maakt
     zik breed,
 Meer ook wat in 't härt lèft an trouw en an kracht,
 Wo'dt in nood en zoargen an 't daglecht 'ebracht.

De klok lodt, de boer hölt de ooren zik too,
 Of grip noa de flessche, lacht schaatrend, hoo, hoo!
 Vrom voalt de vrouw eere haande in één,
 Geet stil oet de duur zoonder umme te zeen;
 Ze geet, woor ne helpende haand wo'dt begeerd,
 Of haalt et verstorven¹⁾ keend an den heerd.

Noabershölp blif aait nen hilligen plicht,
 Dee de Lappe an 't Venne ook vrom hef verricht.
 Nen köttersboer is hee mer, needrig van stoot,
 Mer mennigeen koomp geerne bi'j em um road.
 Hee heegden en pleegden op Hölderhof
 De noabers getrouw, doo de pest eer door trof.

Niks mog et em baten. 'n Hof störf oet.
 Vuur 't blauwe Dämpken wast joo gin kroed.
 Now, bi-j vallenden nacht, ziene schup op de rugg',
 Koomp hee langs 'n Hof. Wat bewaakt doar de
     brugg'?
 Wat gleenstert as gleunige kollen zoo rood?
 Steet hier op scheeldwacht de Zwartie Dood?

¹⁾ Ouderloos.

De Lappe weet bëtter, dat is joo gin spook.
 Hee heurden joo 's nachts wal dat blaffen in 't brook,
 En 't kërmen van 't lam, dat door um wör ebracht.
 Now gleuit hier de wolvenoogen bi-j nacht.
 Woor macht en riekdom wönden waleer,
 Is de weelde wolf now meester en heer.

As hee in 't hoes koomp, dan zeg hee alleen:
 „Door mag noa 'n duustren, dat mor ik verbeën,
 Nums meer de duur oet, nèmt wal dat in acht.“
 En hee weet, dat een ieder dat woord ook betracht,
 Zien woord was in hoes an ne wet aait geliek,
 Har ooit wal 'nen könnink meer macht in zien riek?

Den aanderen dag zitt op 't middaguur
 An 't moal de Lap' en zien volk bi-j et vuur.
 De boer tast eerst too noa den smaaklikken bri-j,
 De vrouw en de keender volgt noa op de ri-j.
 De nienduur steet los, ze zeet wied oaver 't laand,
 Woar 'n zunnenglood van 'n Sunt Joapik op braandt.

In ees spreenk hee op van et middagmoal,
 Steet onder de nienduur 'plaant as nen poal.
 Zien ooge, dat strak oaver 't laand hen tuurt,
 Zut, wat doar van wiedten op 't hoes an stuurt.
 Dat is 't blauwe dämpken, 't koomp liek op em too!
 Gaw grip hee 'n durensteepel oet 't stroo.

En achter em kneelt op de dëlle zien volk,
 Bewwend van schrik vuur dee dreigende wolk,
 Dee dood en verdèrven eer brengen wil.
 Dan voalt ze de haande en bidt bange en stil,
 Dat et toch vaâr now nog lukken mag
 Van eer te weerden den schriklikken slag.

Stil steet hee doar onder zien eigen duur,
 Stérk, of hee oet iezer 'esmeed wör in 't vuur.
 Met zeekren grep hölt 'n steepel de haand,
 Oet zien oogen op 't blauwe Dämpken braandt
 'n Vasten blik van 'nen eerlikken man,
 Dee, wat kwoad in et härt dreg, nig oethoalden kan.

Dat Dämpken et strik zoo vuurzichtig en zacht
 Op 't hoes an, meer 't spuurt van dee oogen de
 kracht,
 Et krult en et kroonkelt en 't wringt zik zoo bang,
 't Schof langzaam vuuroet as 'ne giftige slang,
 Totdat et van schrik in et steepelgat krop,
 En rolt zik door roond as 'n kluwwenken op.

Voort¹⁾) sleet de Lappe den steepel met kracht
 In 't steepelgat. Now, mien blauw Dämpken,
 genacht!
 Dow voondst dienen man en dien riek is now oet,
 De Zwartte Dood is gevangen vuur goed.
 Door zeent eeuwen ekomen en eeuwen vergoan,
 Meer nog roemt men de doad, duur de Lappe 'edoan.

Is dat allens gebuurd, zoo as ik 't heb vermeld,
 En as 't van geslacht op geslacht wör verteld?
 Wi-j könt et nig leuven, meer een ding blif woor:
 Dat 'nen klooken en eerlikken man in gevoar
 Vaak met vasten blik en met zekere haand
 Kan keeren et kwoad van et liedende laand.

Dat in nood zonnen man oons ook kommen mag.
 Blif oons hoppen en bidden nog iederen dag.

---

¹⁾ Dadelijk.

Pentekening J. H. v. H., 1939.

Watermolen van Lage.

De Hoenen.

Woor de Buursche Bekke kroonkelt duur 't laand,
Lig 'nen weusten hook groond. Gèl gleensterend
zaand

En heugten met grovve dannen begreuid,
Dee de noalden oaver de groond hen streuit.

I-j treft door meer zelden 'n meinsche an;
't Oale Graats-eum alleenig zoo now en dan,
As et de schöape nao 't veld hen drif
En geerne met di'j wal luk kuieren blif.

„Gen oavend sam,” zeg è, „hef 't heerschop de tied?
Ik wor hier nig vake de weurde kwiet.
A'k as schäper hier goa'n godgaanschlikken dag,
Hè 'k numas as de hoond, dee 'k too sprèkken mag.

Eénleuzig¹⁾) en stil is et lèven hier
In dee Hanenbeulten en niks hef der tier.
Wos dow weten, woorum of dat hier zoo heet?
Dan za 'k di-j vertellen, wat ik der van weet.

Hier onder dee heugten door is walleer,
Zoo zeg men, begraven 'nen machtigen heer.
Kapitein Hanenberg, schreef zik den man.
Door heet et hier Hanenbeulten van.

Wi-j hebt wal 'egraven, meer toch weet wi-j nig,
Oonder welken beult of dat heerschop lig.
Niks veundèn wi-j, as an de grëns bi-j den steen
Nen schoard van 'nen oalden papkop alleen.

---

¹⁾ Eéntonig.

Dee beulten, woo dee hier 'ekommen zeent,
 Dat vertelden mien besmoor mi-j vrogger, as keend,
 Ze zeent nig van zölf oet de groond 'ekommen;
 Hes dow van dat Hoenenvolk nooit vernommen?

Dat mot keerls wén 'ewest, zoo groot en zoo breed,
 As den leendenboom, dee an de putte steet.
 Lang is dat 'eleen, dat ze woanden in 't laand:
 'k Zin oald, meer 'k heb ze toch nig meer ekaand.

Dee greuven en hebt disse bekke verlegd;
 „An d' oalde bekke", wo'dt now nog 'ezegd
 Van dee stèèn, waar 't water stroomden wallear;
 Völ langer dan meinschengedènken is 't heer.

En was in den oavend et dagwérk 'edoan,
 Dan hebt an de bekke de Hoenen 'estoan,
 En hebt van de groote schuppen et zaand
 Estrekken: zoo kwammen dee beulten in 't laand.

A 'k di-j dat zoo zègge, begrips dow ook best,
 Dat dee keerls en dee schuppen heel groot
 zeent 'ewest.
 In Alstè doar schrikten de leu van 't geweld,
 As 'ne Hoene meer proesten in 't Buursche veld.

Op de greepe brachten zee, 't völ eer nig zwoar,
 Noa 't laand zoovöl mest, as wi-j laadt op ne koar.
 Meer hadden ze honger, dee Hoenen, o, man!
 Dan was der wärempeL gin zat wo'dden an.

Zoo stonnen ze hier ees te snoeven 'n keer,
 Doo vungen dee nözzen van 't Zentveld heer
 De locht op van frisch gebakken brood,
 En in eenmaal wör eeren èttenszin groot.

Doo leupen dee zeuven Hoenen zoo ha'd,
 Dat as in soezenden storm langs eer pad
 De beume zik bukten en hoog stoof et zaand.
 In 'n umzeen wazzen z' op 't Zentvèld belaand.

Oet et bakhoes kwam daamp en nen lekkeren rök,
 Dee de Hoenen zoo zeut in de nözzen trök;
 Zeuven roggenbrö laggen daar op de ri-j,
 As de hoonder wazzen de Hoenen der bi-j.

Elk roggenbrood was meer dan de'ttig poond zwoar,
 Mee zee scheuven ze tusschen de koezen.¹⁾
 zoo woar!
 As kleundekes, dee bi-j de koffie men krig,
 En tevreën, dat wazzen ze lange nog nig!

„Wi-j hebt nog meer elks zo'n klein krömmelken
 'ehad,
 Now wor wi-j den heelen dag nog nig zat!”
 Zoo reupen ze hellig teggen den weerd,
 Ze spaanden em van ziene koare et peerd.

En oonder den aarm nammen ze 't met,
 As wi-j noa de maarkt mangs 'n henneken vet.
 Och! hadden dee Hoenen ook now nog bestoan,
 Wat har dan zu'k volk met ne broodkaart 'edoan!

---

¹⁾ Kiezen.

De Klokke.

Is door wal op de wiede, wiede wèld
 Eén meinschenkeend,
 Dat al et hoppen, woer 't zien härt op stèlt,
 Verwèzlikt veendt?
 Woo mennigeen zut ziene noabers an
 En dech bi-j zik:
 Dee leu hebt al wat men meer weinschen kan,
 En wat heb ik!

Meer wee luk langer in et lèven hef 'ewest,
 Wal wisse weet:
 't Geluk en 't kistentuug, dat teunt men 't best,
 Woor 't aandren zeet.
 As 't oalde stalbuis is et härtezeer
 En al et kwoad,
 Men zut et meender, meer men dreg et meer,
 't Koomp nig op stroat.

Meer 't leed hef ook zien nut, as vo'st en snee.
 Zee, 't beste wast
 De rogge, as 's weenters eer dee twee
 Hebt op 'epast.
 Vroag nig, dat allens noa dien weinschen geet,
 Dat hölt nig an.
 Gaw daalt, wee boaven op de bérge steet;
 Now loster dan:

In oonze noaberschop heb ik 'ekènd,
 Woo lange joaren is dat now 'eleen,
 Nen man, dee gung et aaiten vuur de weend,
 Zoó a-j 't meer zèlden op de wèld zölt zeen.
 Hee har net allens, wat et härt begeert:

'n Redzaam¹⁾) wief, 'n jeunken en 'n wicht,
Et beste roggenlaand oet heel den esch,
En vee! Zóó zag men 't doo ter tied nig licht.

Em lukten allens; nooit wör 't misgewas,
De bookweit zölf s gaf alle joar eer zoad.
't Is aanders 'n verbouw, zoo zeg 'n sprök,
Dat dreg meer um de zeuven joar, as vrouwleu road.

Hee kon den oogst nig bërgen oonder 't dak.
Doo bouwden hee ne schop, an 't hoes nog één
gebeent²⁾),
Ne voortvaring har hee en hoesroad zóó compleet,
As i-j 't nig vake bi-j de boeren veendt.

Wat mog de vrouw ow geerne loaten zeen
Et zwoare, eekenhoalten kabinet
Met kopp'ren hengen an de breede laân,
't Kopstuk met blauwe kommen drok bezett.

En sleut ze 't los, dan lag, eigengereid³⁾).
Door rol bi-j rol et linnen, boont bestrikt
Met zieden leent en bloomen, zoo as 't heurt,
Door vuur den trouwdag keurig in 'eschikt.

Door stonnen kisten vol met Zöndagstuug,
Woo boont gewèven was den umslagdook,
De knipmus kostboor van völ fiene kaant,
'n Deftig, goaldbeslagen kérkenbook.

Men zol wal zeggen: hier mankeert joo niksl!
Toch har de boer zik in de kop 'ezat:
Zóó lang was allens nig recht noa den eisch,
Tot hee ne groote, stoande klok bezat.

¹⁾ Handig. — ²⁾ Deel van vakbouw. — ³⁾ Zelf vervaardigd.

Woo prachtig zol dat loaten! Door was plaats
 Tusschen de bedstè en de kamerduur.
 Meer zee, nen boer dee keert de duiten um,
 Vuur hee ze oetgif, want zo'n deenck is duur.

Weer deenden em 't geluk, doo hee de koo verkocht,
 Wazzen ze net weer duchtig an et gèld;
 De klokkenmaker in de stad har juust
 Ne prachtig mooie klok, wör em verteld.

Eerst mos hee zik nog met de vrouw beroân,
 Meer met ne haandvol gèld in zienen tuk,
 Trok 's middags hee met peerd en koar op weg
 En haalden, wat ontbrak an zien geluk.

En kiek! Hee was de könnink nog te riek,
 Doo in 'n oavend hee noa 't hoes hen kwam,
 De klokke op de koar, 'n klokkenmaker ook,
 Dee hee vuur 't zetten voort meer met zik nam.

Door ston de klok en allens leup te hoop;
 De boer leut zeen, woo keunstig ze de moan
 En ook 'n dag van 't joar, precies ow wees
 En woo duur 't glas 'n slinger men zag goan.

'n Keerlken ston der op de wiezerplaat,
 Dat mæjden, of 't Sunt Joapik was, met vliet.
 Op 't tikken van de klok gung ziene zeis.
 De man zè: 't mos 'n beeld wén van de tied.

Woo grootsch was ieder op de ni-je klok,
 De boer et meest, zien härte was voldoan.
 „Ik kan nig sloopen, 'k bliew nog late op,
 'k Wil ze van nacht um twaalf uur heuren Sloan.”

De vrouw schrikt op. 't Is midden in den nacht,
 Half nog in sloap is 't eer zoo vrömd en stil.
 De duusternis röst zwa't en zwoar op 't hoes;
 Drukt allens daal, wat zik verreuren wil.

Eer griwwelt: hef zee zoo benauwd 'edreumd?
 Klam is ze en koald, as van nen zwearen schrik.
 Ze lostert, gin geluud, as door in 't kabinet
 'n Hoaltworm, zacht en stoädig: tik, tik, tik.

Dat breg eer dènken op de ni-je klok.
 Dee geet joo nig en woor blif toch de man?
 Is dee nog op? Z' is wakker now vuur goed,
 Gaw beutt ze 't veur en stek de löchte an.

Wat now! Wis hef ze 'eroopen of 'eschreeuwd,
 Nog eer ze zölven weet, wat eer gebuurt,
 Door stoat ze um eer, keender, knecht en maagd,
 Op ééne stè al d' oogen angstig tuurt.

Door in den aarmstool, koald en stom en stil,
 Dat hef de boer 'ewest, meer 't is vuurbij-j.
 't Lèven kon niks meer gewwen, now vleug 't hen.
 Et härte klopt nig meer; wat sleug et straks nog bli-j!

Now keert zik alle oogen noa de klok,
 De maejer röst, zien oogsten is 'edoan.
 De beide wiezers duudt noa boaven hen:
 Op slag van twaalven bleef de klokke stoan.

Door is ééne stè, veurs dow door vuurbi-j,
Wo'dt de peerde di-j bange en schichtig.

Dieke-meuj zè mi-j: „begriep dat now goed,
Met peerde is dat zoo bi-jzoonder;
Dee zeet völ meer as 'n meinschenkeend
En dat ze dan schrikt is gin wonder.

Vuur oons oonzichtboor, op kloorechten dag,
Meer vuur peerdeoogen te kennen,
Daanst door de duvel zölf op de weg.
En gin peerd, dat zik door langs löt mennen.

Et zett zik schrap en et steet as nen poal
Te snoeven en bange te kieken.
Doo Kieke Beernd nog lëfden, waleer,
Mog door eenmoal de rëden van blieken.

't Is jooren 'leen, meer toch heur i-j nog vaak
Van den Kieke Beernd vertellen.
Em verscheen an de locht mangs 'n vuurgezicht,
Hee kon kommende dinge vuurspellen.

En 't leut em gin röste; as 't oaver em kwam.
Heel alleenig, in duustere nachten
Mos hee an 'n kruusweg stoan en door zeen,
Wat in tokem¹⁾ tieden oons wachten,

Wat aanderen griwwelt, verschrikten em nig.
Meer hee wus zik ook duchtig te weeren.
Et mot wal 'ne Hoen²⁾ van nen keerl wèn 'ewest,
Dat kaans oet wat kommen zal leeren.

Bi-j Diekhoes, da 's ko't bi-j Langelo,
Was hee boerenknecht ïn dee jooren.
Ieder bod³⁾ har hee door met de peerde last,
Tot hee eenmoal 't gedeuld hef verloren.

---

¹⁾ Toekomende. — ²⁾ Hun, reus. — ³⁾ Ieder oogenblik, n.l. zoo snel op elkaar volgend als het bieden (het bod) op een verkoop.

Kieke Beernd.

Bi-j Langelo geet der nen weg vuurbi-j
Of eigenlijk is 't meer ne stègge;
Nen graven lig der an weerskaanten langs,
Doorachter nen wal met 'ne hegge.

't Gif völ zukke stèggen bi-j oons in 't laand,
In oons mooie ländeken Twènte.
Vroag 't iederen jong, dee de beeste mot heûn,
Dee stèggen en gravens, de kënt 'e.

Woor is 't mooier te dwellen. In vuurjoorstied
Steet 't sappiepenhoalt¹⁾) goaldgèl te bleuien,
An de hazelnötte de kätkes hangt
En wiest woor de nötte zölt greuien.

Woo kruudig rok dan dat bérkenloof,
Zóó fiën zit et nog in de voalden,
As de knipmussenkaante um mooders gezicht,
As ze Zöndaags 'nen kerkgaank wil hoalden.

Woo de iemen en ekkelwörme²⁾ goonst,
Woor de vöggel bouwt in de struwellen
En 't strekkelvischken duur 't water schöt,
Dat könt di-j de schooljongs vertellen.

d'Oale besmoor heugt, meer ze sprek der nig van,
Woo de nachtegaal zong in de stèggen
En Jans en zee, ze wazzen nog joonk,
Doo hebt ze zik leef 'ekreggen.

Zeent dee aandre stèggen ook nog zoo mooi,
Hier bi-j Langelo is et nig richtig:

---

¹⁾ Wilgenhout. — ²⁾ Meikevers

Hee veurden met heui langs de Langeler weg,
Door was 't weer! Pal stonnen de peerde.
,,Ha 'k di-j, duvel, meer woor ik di-j hebben wol,
Of ik di-j dat spoken verleerden!"

„Neum mi-j de plaatse dan en de tied",
Hef ne grommende stem hee vernomen.
„Van oavend, um acht uur, op Langelo's hof":
Zeg Berend, „door zal ik di-j kommen."

Doo 't vesperbrood 's oavends 'egëtten was
Zè hee an de boer en de knechten:
„Now goat meer noa bedde en sloapt geröst,
Ik mor met de duvel nog vechten!"

Hee nam ne koeze¹⁾ van zweor eekenhoalt
En gung, of de kermis em wachtten,
Dat kaans di-j begriepen, dat Diekhoezens nig
An noa ber goan of sloapen meer dachten.

Van oonder de niendure kiekt ze em noa
En van schrik döf zik num te verreuren.
In 'n tweedoonkren könt ze nig wied meer zeen,
Meer gaw kriegt ze wat schrikliks te heuren.

Of döschvleggels oaver de delle hen daanst,
Zóó drok heurt de släge men kleenken;
Of de smid op et gleunige iezer sleet,
Zut de voonken men stoeven en bleenken.

„Eén, twee" 't is de stemme van Berend dee telt,
Woo vaak hee den duvel kan raken,
Dee tèrgt em; „nog éénmoal!" „Met God weer
                                op ni-j!"
Röp Berend en weer heurt men 't kraken.

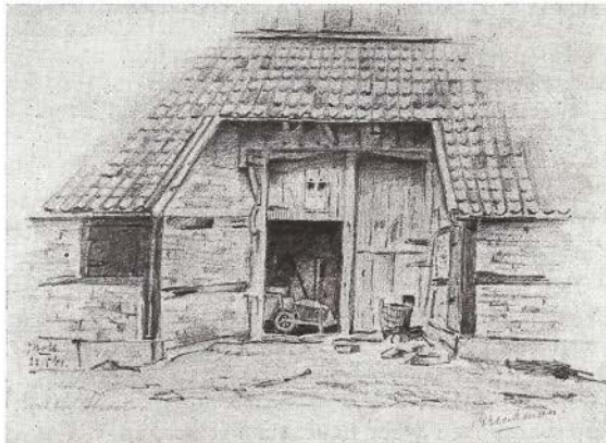
---

¹⁾ Stok.

Woo of toch de duvel vol strekke zit!
 O! Berend, wat dreigt di-j gevoaren!
 Dee 't getal van dree bi-j de duvel neumt,
 Dat wees dow toch? dee is verloren.

Meer Kieke Berend is ook nig dom,
 Hee weet op zien tellen te passen.
 Ze hebt zik 'ehouwen der oet en der noa:
 Wal bleek hee den duvel 'ewassen.

„Dat zal di-j nig lukken”, hef Berend 'edacht,
 „Da 'k wieder as twee vuur di-j telle”,
 Doo eindlik de klokke van middernacht sleug,
 Is de duvel 'evlucht noa de helle.

Potloodtekening J. H. v. H., 1891.

„Niendaar” van het erve „Brinkman”, bij het Stroot.

De Ravenhöste.

Now loster noa ne mare, woonderboor!
 Van wat gebuurd is vuur zoo mennig joor,
 Joa, eeuwen lang 'leen, meer nog nig is vergëtten
 Op 't boerenhof, dat eenmoal 't veurval zag.
 't Meuderken, oald en gries, door an 'n heerd
ezetten,
 Vertèlt de keender tot op disse dag,
 As 't em vertèld is in de keenderdage,
 Van rave en kruus ne woonderlikke sage:

Doo nog de meinschen vuur zik zölf alleen
 De wèlt nig neudig hadden, lang 'leen,
 Doo bouwden in et bosch, hier kot an 't hoes elègen,
 Zik joor op joor de höst 'n ravenpaar;
 Doo z' eenmoal teuge en twieg te hoop weer
kwammen drägen,
 Doo wör de jonge knecht et eerste eer gewaar.
 Hee röp de boer: „Kiek, dat döt mi-j plezeer!
 De raven bouwt, now koomp et vuurjoor weer.”

Meer boer en knecht zeent nig van 't zölfde slag.
 't Was nik as èrgernis, wat hee door zag.
 „Ik kan door gin plezeer of aardigheid in veenden!
 't Zeent gawdeeve, dee raven, 'k weinsch ze weg,
 Was eer de höste meer verwaeid in alle weenden”,
 Zoo bromt de boer. De jonge knecht dee zeg:
 „'t Zeent schepsels ook van oonzen leeven Heer,
 „Is dee tevrèè, wat vroage wi-j dan meer.

„Zee, 'k mog wal wedden, ook al weet ik nig,
 „Woorum 't zoo wisce in 't gemood mi-j lig:
 „n Goeden Vri-jdag zal dee jonge raven wekken,

„Dat is 'n dag, woorvan ze 't lecht begeert,
 „Dan wil et ni-je lèven duur de schoalen brèkken".
 „Top", zeg de boer, „ik stel mien beste peerd
 „Teggen ow joorloon, owwe kaans dee lig
 „Op Goeden Vri-jdag en ik wed van nig."

Zoo wo'dt accoord. De boer lacht stil bi-j zik:
 Wat meent den jongen gek! Mien beste peerd!

Zol ik
 De kleinsté kaans em ook meer loaten dat te winnen?
 En 't loon nog too, doorvuur is baat, gin nood!
 Loat eerst de raven meer met breuien ees beginnen,
 Ik zoärg, dat zee vuur niks dee muite doot".
 Kloor is et plan, de boer sleet zienen slag,
 Doo ravenmooder breuit den deerden dag.

't Volk wèrkt wied van de haand, hee is alleen.
 Gin nood, wat hee wil doon, dat zal gin
meinsche zeen;
 Hee hef 'n touw en ledders met noa 't bosch
'enommen.

Door haank de ravenhöst' in hoogen top.
 Gemaklik zal 't nig goan, door bi-j te kommen;
 De vöggel vleegt em krassend um de kop.
 „Wat, hak i-j noa mi-j? Dat zo 'k ow nig roân;
 Vot! Galgentuug, of 't is met ow 'edoan!"

Et wèrk is muilik en geveurlik ook.
 Meer 't lukt. Vier eier dreq hee in 'n dook
 As hee in 't hoes koomp. O! in stilte mot hee lachen.
 'n Kettel oaver 't veur zoemt zacht zien leed.
 „Now kaans dow, knecht, op jonge raven wachten,
 Al breuit de oalden totdat 't sni-jen geet,
 Oet 'n gekokt ei krop gin kuken meer;
 'k Breng ze vuurzichtig, woor 'k ze haalden weer."

De dage lengt, de leeve zunne lacht,
 Zacht an koomp weer de volle veurjoorspracht,
 Elk voggelken zeenk bli-j, zoo as 't em is 'egewwen,
 Zien slicht of keunstig leed, de rave zölfis dee wil,
 Al is 't 'n krassen meer, 'n zang zik nig begèwwen,
 Op d' eier zit et wiekken, trouw en stil.

Zee kent den voggel nig, dee ravenmoeder scheldt,
 Wee nig de oalderplichten heilig höldt.
 Dan koomp Goên Vri-jdag, duur de knecht

verwacht

Met stil vertrouwen. Meer de boer dee lacht
 Zoo fien, as niks in 't nust zik reurt bi-j eer
 ontwaken.

„Wel van oons zit vanoavend wal te peerd?”
 Tèrgt hee. Meer 's middaags wo'dt hee witter
 as 'n laken:

Doo zut hee, woo de raven drok zik weert
 En of en an vleeqt, zeukend hier en door
 Vuur 't jonge brod, dat hung'rig röp um vőor.

Hee steet, as vastgenägeld an de groond,
 'n Tiedlang stil met toogekneppen moond,
 Verstiefd van schrik, dan hef hee 't loon 'enommen
 De knecht 'eroopen en 't em oetetèld.

„Now zadel gaw et peerd, meer woag nig weer
 te kommen!”

De knecht rid vot, 't gung best em in de wèld,
 Nen braven 'keerl, 'n joonk en krachtig peerd,
 Dee zeent ne goëë stè ten allen tiede weerd.

De boer blif hellig, heel den zommer lang.
 Zien neutelik¹⁾ gezicht maakt alle keender 'bang.
 Mangs hef hee dage lang gin ènkelt woord
 'esprokken;

¹⁾ Knorrig.

Meer in 'n hèrfst is hee 'n keer alleen.
 Hee hef 't verloaten nust doo oet 'n boom 'etrokken
 En wil 't vertrêen; meer wat krig hee te zeen?
 Wat bleenkt door, hèlder as nen zonnenstroal?
 'n Kruusken lig in 't nust van gleensterend metoal.

Gaw hef hee dat in ziene kist ebracht.
 De oalde meuie, dee seent joar en dag
 Et bedde, stief van gicht meer zèlden kan verloaten,
 Dee schof zik zuchtend langs de kôkkenmuur,
 En zet zik, krönnend op de kist um luk te proaten.
 De dage wo'dt eer al te laank van duur.
 Meer wat gebuurt? Seent joaren krom van gicht,
 Hef zee in eenmoal zik liek op 'ericht,

Weg zeent de ploagen, alle smärte en pien,
 Dee tiedenlang zee hòlpeloos mos lién.
 De boer begrip, al kan hee 't nig duurgroonden,
 Dat hef et kruusken in de kist 'edoan.
 Hee hef in 't ravennust 'n woonderkruus 'evoonden,
 Woor al 't verstaand vuur stil mot blieven stoan.
 Dat redden 't ravenbrod van wissen dood
 En wil 'n hòlpe wèn in kränkte en bitt'ren nood.

„Zoo is 't vertelsel oet de oalde tied”
 Zeg besmoor, „wi-j zeent 't kruusken now wal
kwiet,
 Meer, noa ik mennigmoal mien vaâr heb heuren
zeggen,
 Wo'dt 't nog bewaard in Duutschlaand an 'n Rien.
 Vòl kraanken hebt der hòlpe van verkrèggen,
 En dee duur zoarg of zeekte vòl mot lién.
 Trekt nog door hen, umdat 't noa zoovòl joor,
 De kracht tot good doon en genèzen nig verloor.”

Woo Schinderhannes hölp.

In de Groafschap¹⁾) lag vuur joaren
 'n Weerdshoes an 'n raand van 't bosch;
 't Har as oethangsbröd 'n aanker,
 't Reeten dak was greun van mos;
 Vuur de duur, oonder de leende
 Ston ne peerdereuv' kotbi-j
 d' Oalde put. De weg noa Hollaand
 Leidden an et hoes vuurbij-j.

Vake trok ne ri-j van wagens
 Langs den weg, en 't was joo goed
 In et Aanker; alle voorleu
 Spaanden daar ees geerne oet,
 Geunden eere peerde röste
 En zik zölf nen frisschen droonk,
 Woar et schaddenvurken vlamden,
 En 'n kopp'ren kettel bloonk.

Meer doo is der krieg ekommen;
 Inkwatteering, zwoaren last,
 Hessen en Hannoveraner,
 Doo Fransozen; menn'gen gast,
 Menn'gen hoogen heer, dee opspölt,
 As hee nig van 't beste krig,
 Wussen wal te commanderen
 Meer betalen dön ze nig.

Laterhen hebt zeekte en zoarge
 Bi-j dee leu zik inkwatteerd.
 Langer as 'n joar steet now al
 't Stille weerdshoes zoonder weerd; —

---

¹⁾ Graafschap Bentheim.

Hee is dood. — De zönn' was vlietig,
 't Werk was zwoar, te schroâ de kost
 Vuur nen jong, nog vol in 't greujen:
 't Kwam zoo as et kommen mos.

En now lig hee, kraank en koorsig,
 Achter 't beddestè gedien.
 „Kon men meer 'nen dokter halen
 En nen gooën droonk; misschieen,”
 Zucht zien mooder, „zol 't nog helpen”.
 Meer waar haalt ze 't gêld vandan?
 Z' is de pacht ook nog ten achtern
 Seent den dood van eeran man.

Wel zal now de groond begaren,
 Woo koomp men met ploogen kloar?
 't Wicht wil helpen, mooder treusten,
 Meer 't is nauwliks veerteen joar.
 En — et zol nog slimmer kommen:
 Met Sunt Meerten steet 's maans vroô
 Eeren laandheer vuur de dure,
 Röp eer al van wiedten too; —

„'t Mot now oet wên, et verveelt mi-j,
 „Zee ik van de wék gin huur,
 „Dan, dow kaans der vast op rék'nen,
 „Stees Sunt Aandrees vuur de duur.” —
 En vuur zee wat in kan brengen,
 Is hee vot. Ze weet gin road;
 Met 'nen kraranken, in de weenter
 Steet ze doar temet op stroat.

Eindlik zet ze zik tot spinnen,
 't Vlott' nig; — roond en roond as 't weel,
 Draeit duur 't heufd eer angst en zoarge;
 Spint um eere aarme zeel

Dicht 'n net; zee wil zik weren,
 't Geet eer as 't zo'n vleegsken geet,
 Vaster weult ze zik en vaster
 In 'n kommer en 't verdreet. —

't Doonker vaalt en, heur! daar kump wel,
 Zet zik, vrög um brood en beer,
 Zoonder opzeen zet de vrouw et
 Vuur den gast op toafel neer.
 Schaamt zik vuur de roode oogen,
 Vuur eer brood, zoo ha'd en dreug,
 Zut nig wat vuur woondren voggel
 Eer daar in de kökken vleug.

An nen voggel döt hee dènken:
 d' Oogen goat zoo kral en kloar,
 Schow en schichtig duur de kökken:
 Loert hier nèrgens 'n gevoar?
 Lostig zoemt hee dan 'n leedken,
 Zut et brood an en et beer,
 En löt beide zik geneugen,
 Vrög noa bëtter nig of meer.

Mèrkt zee nik's, hee weet al lange,
 Dat eer zweare zoarge kwèlt;
 Hee steet nöst eer, vrög eer vrèndlik:
 „Zeg mi-j, vrouw, wat of di-j schèlt?
 „Twee weet joo eer road as eene;
 ..'k Heb zölf ook al vaak 'estoaan
 ..'En 'edacht, now bist 'evangen!
 ..'k Wus mi-j toch der duur te sloan.”

Lang hef zee 't alleen 'edroagen,
 Nums vreug vrèndlik noa eer leed,
 't Mot van 't hert now; zee vertèlt em
 Tot hee allens, allens weet.

En hee prakkezeert nig lange,
 Löt zik zeggen woar den heer,
 Dee eer ha'd vaalt, wal mag wonnen;
 't Is nig wied, gaw koomp hee weer.

Still' zit z'in de doonk're kökken,
 Weet nig wat ze dènken zal.
 Hört zee doar in 't bosch gin stemmen,
 Peerdetraamplen, pietschenknal?
 Is doar volk? — Zee steet en lostert —
 Allens is weer still'; de weend
 Huult um 't hoes; — zee weet nig langer,
 Of 't nig allens dreumen zeent.

Eindlik, eindlik geet de kleenke,
 Vuur eer steet de vrömdie man,
 Nikt eer too: „Et is in odder,
 „'k Zeg di-j van den laandheer an:
 „Allens is di-j kwiet 'eschoalden,
 „Ook de pacht van tookem joar;
 „En hee stuurt di-j fieftig daalder
 Vuur den eersten nood. Ziedoar!”

Hee gif 't gèld eer, en „O! Woonder!”
 Röp zee, „wel har 't ooit 'edacht!
 „Wat maakt mienen ha'dden laandheer
 „Now zoo boaven hoppen zacht!”
 — „Vrouw, hee veun' 'nen ha'dden meister:
 „'k Leut em Schinderhannes zeent!
 „Schinderhans bin ik, de roover,
 „Di-j tot dènst en steun alleen.

„Oonbekènd kwam ik doar binnen
 „As 'nen vrömden rütersman;
 „Ik vertèlden em dien liedien,
 „Vrèndlik vreug ik oetstel an.

„Meer hee wol nig, wees de duur mi-j,
 „Vreug mi-j: „wat gif ow et recht
 „„Met mien wark ow te bemeujen?”
 „k Heb em doo alleen 'ezegd:

„Macht gif 't recht mi-j! Goat an 't vènster,
 „„Zeet, doar stoot ze, man an man,
 „„Miene Schinderhannesknechte!
 „„Schriew, wat ik ow vuurzeg, man!”
 „En hee schreef; hier hes dow allens,
 „Wat beloafd is, zwat op wit,
 „Moch hee ooit zien woord di-j brèkken,
 „Dàn, zee, vrouw, dàn helpt di-j dit.”

En hee rekt eer oonder 't sprèkken
 'n Roond stuksken perkamènt,
 Doarop stoot de woondre teekens
 Van 'ne sproak, eer oonbekènd.
 „Kens dow an et veer bi-j Braandlecht
 „Langen Loeks? Hee weet bescheed;
 „Breng in nood an em dit plàtken,
 „Dan tot diene hölp gereed.

„Stoot de Schinderhannesknechte
 „Vuur den heer met man en macht.
 „'t Plàtken mos dow good bewaren!
 „Now, adjuus, mien volk dat wacht!”
 — Weg is hee, zee steet verbiesterd,
 Mèrkt te laat, tot eeran spiet:
 Hee leut eer um te bedaanken
 Zölf's gin oogenblik de tied.

Eer gemood schöt vol van blijschop,
 Z' hef weer hoppe vuur eer keend;
 Meer zoo vrömd is 't, z' is nog bange,
 Dat eer vaalsche hopp' verbleendt.

Nee! Ze mot et wal geleuven,
Want den schrifbreef van 'n heer,
En dee fietig blaanke daalders,
Dee benembt 'n twiefel eer.

En dat woondervrömde teeken
Op et stuksken perkamént!
Möglich maakt dat an eer zoargen
Oonverdachens now 'n ènd!
In et kabinet, zoargveuldig,
Bi-j de breeve van de pacht,
En bi-j wat zee zoo bi-j trouwen,
Of bi-j starven neudig acht,

Bèrgt ze 't vot; doar hef 't 'elègen
Hoonderd joar en möglik meer.
't Gung eer good, de jong wör bètter
En zien woord höl eeren heer.
Eenmoal leut 'n achterkleinkeend
Oons dat woondre plätken zeen, —
Of et doar now nog mag liggen?
't Is a' weer zoo lang 'leen.

Potloodtekening J. Jans.

Toren te Losser.

Oalde Joar.

O, doonkre middeweenterstied! Woo is de nacht
zoo zwoor,

Dat hee zik van de eerde nig kan buren.
Zoo gries en wieflend is et lecht; de zunne koomp
Zoo zwak en bleek duur mist en nevvel turen.
As reuzenbessembs stoot de beume, zoonder blâ,
En rekt zik in de locht; de teuge mott zik weerden,
Weeld krakend, in den grep van haande, oongezeen,
Dee duustre wolken weelt langs lägen hemmel
keeren.

Zoo leug en zoo verloaten is de wiede wêld;
't Dweenk oons te zeuken noa 't verloren lèven,
Umdat de weenter em, oet ies en snee,
Now 't leste, witte hennekleed wil wèven.
Toch weet wi-j 't: 't lèven is der, 't is der nog.
De kôlte kan et nig doon stérven of verstieven;
'n Krachtig kloppen en nen stérken stroom
Blif oons van binnen oet tot doad en dénen
drieven.

't Zeent now nig wieden esch en vèldgroond
dee oons trekt,
Oons gaf joo, van geslachte tot geslachte,
Dit Twènterlaand 'n stil, beschèrmend dak,
Woor 't keender van één hoes te hoope brachte.
Et lèvensmidden now, in middeweenterstied,
Et hárte, woer oons leefde en lèvenslost oet
kwammen,
Is vaders hoes, et heerdvuur, dat van oalds
In oonze keendsheid scheen met glood en
hèldre vlammen.

Dat röp en trekt met ieder scheidend joor,
Ook wel de kost in wiede wèld mot winnen,
En stèlt 'n beeld van 't lèven, dat nig sterft
In költ' en weenternacht, vuur oonze doffe zinnen.
De oogen, dee oons vréndlik too lacht an den heerd,
Wi-j zeent joo meinschenkeender, slicht meer
en bescheiden,
Mot oons de steerne wèn op langen lèvensweg,
Dee tot verboârgen heil 't härt weelt leiden.

ALLERLEI
OET DE
OALDE DEUZE.

Spulkes en Verskes.

---

1. Door kwammen twee kanunnekes¹⁾ an
Woor kwammen ze van dan?
Van Amsterdam.
Dee wullen geern weten of Poater Geijt-Jaan
In hoes was.
Van domineer, van alle kwarreter, van seelisaander.

En wat zol Poater Geijt-Jan in hoes doon?
Van domineer enz.
Of hij ons eenen brief wou schrijven?
Van domineer enz.
Wat zol der in den breet dan stoan?
Van domineer enz.
Dat den en dee 'n paar zeent.
Van domineer enz.

---

2. Moänken wat schiens dow zoo heilder?
Oale vröwken wat dös 't in den keilder?
Ik tappe beer, vuur mienen heer.
Door völ in eenmoaal dat moänken neer.
Völ op 'n steen en brak zien been.
Ik hebbe nog nooit zon dom moänken 'zeen.
-

3. Dam, Dam Deusken
Kwam van de Brugge
Met zien kiekäsksen op de rugge,
Met zien stöksken in de haand,
Zoo kwam Dam Dam Deusken in 't laand.
-

¹⁾ Kanunniken?

4. Dam, Dam Deusken
 Hèrm slacht 'n geusken,
 Door kwam Heenkeman an
 Dee kreeg der nog 'nen scheenken van.
-
5. Door zat 'ne oel op span
 Al in zon duuster kämerken,
 Keek mi-j zoo übel an.
 Wat kiks dow oel op mi-j?
 Ik bin joo zon klein veugelken
 En ik passe nig bi-j di-j.
-
- Ik voer laatst over de zee
 Al in zon hölten lèppelken
 En 't stelleken brak in twee.
 Toen ik toen overkwam,
 Doo kräiden alle hännekens
 En den heilderen dag brak an.
-
6. Jan, miene man, kom dow meer an,
 Ik zal di-j wal helpen.
 Ik zal di-j de bokse lappen
 En dow zas vuur mi-j melken.
-
7. Hore, dorre dop
 Mien gèld is op,
 Mien zak is noa de mölle.
 Ik heb nog een klein stuverken,
 Dat is toch nig te völle!
-
8. Jaan en Greet dat zeent 'n paar,
 Dee kokt 'n pot nig hallef gaar,
 Zoonder vet en zoonder zoalt,
 Jaan en Greet dee wo'dt nig oald.
-

9. O! Jenneken Stiefsel,
   Wat zit di-j dat musken net!
   Van vuren met 'nen dubbelen plooij,
   Van achteren zit 't nog joo zoo mooi.
   O! Jenneken Stiefsel
   Wat zit di-j dat musken net!

---

10. De vos zat op 'n toen¹⁾)
   En plukten zik ne proem.
   Ik zè hee zol mi-j eenen geven,
   Doo wol hee mi-j steene geven,
   Doo nam ik nen dikken stok
   En sleug em op den kalen kop.
   Doo reup hee broeder Jacob:
   „Jacob laat mij leven,
   Honderd jaar na dezen”!

---

11. Sunte Kuuksken²⁾) stoeve!
   Zeg dien vâar en mooder,
   Dat 't mòrgenvrog mooi weer is.

---

12. Slakkenhuusken kom ees oet,
   Dien vâar en moôr zeent dood.
   Now krieg wi-j stoete en brood.

---

13. O, moôr, mienen tukkert is dood!
   Has dow dienen tukkert wat êtten 'egewwen,
   Dan was dienen tukkert in 't lêven eblewwen.
   O, moôr mienen tukkert is dood!

---

¹⁾ Omheining. — ²⁾ Lieven Heersbeestje.

14. Anne Mari-je de beer is los,
Heur dat deer ees brullen!
Snie em de kop en de ooren meer of,
Dan könne wi-j lekker smullen.
-
15. Truuodeluudeluudjen
Bliew nog 'n betjen,
't Wo'dt van nacht nig duuster;
Kooms dow dan te laat in 't hoes,
Dan krig's dow 't met 'n puuster¹⁾.

---

¹⁾ Blaaspip om 't vuur aan te blazen.

Sprökke en Sprekwiezen.

Lechte vlagen brengt water in 'n graven.

Wee knollen wil ètten,
mot Sunt Lauwrèns nig vergètten.

As 't keendeken Christus is geboren,
Dan hebt de knollen 'n smak verloren.

As de dage begint te lengen,
dan begint ze ook te strengen.

Weet i-j wee 't beste koren maeit?
Dee Sunt Michiel de rogge zaeit.

Wat de boer nig kënt, dat èt hee nig.

Zoo vaak as de wachel röp, zoovöl schèppel
zoad koomp der an ne viem rogge.

Zachte van stal geet aaltied wal.

Bookweitenzoad en vrouwleu road,
As dat geroat, gif dubbelt of niks.

De vrouw en de hoond,
heurt oonder 't eerste verboond¹).

Visschen en jagen zeent vrouwleu plagen,
Sliett hoazen²) en schôo en nog oondaank too.

Wat vuurbij-is, köch gin krämer.

---

¹⁾ Deel van een vakbouw. — ²⁾ Kousen.

Al met de tied koomp Jan in 't wambuis.

Wat za's, as dös wa's kas.

Rieke leu zeer en aarme leu pannekook, dat röp veer.

Men kan nig poessen en hoalden 't mèl in 'n moond.

As de zunne schient in 't westen,
Zeen de luien op 'n besten.

Eene boone groot, is zoo goed als 'n moel vol brood.

Dee 't kleine nig eert, is 't groote nig weerd.

Hee is zoo drok as de pan op vasseloavend.

Hee wil met nen wo'st noa ne zie spek smieten.

Ieder zien mög, zè de boer en at proemen.

De boer zocht et peerd en zat der op.

Hee krig 'n kniepert op 'n ste¹⁾).

Door koomp kleppel en kloot en alle Jan Hagel.

Bètter 'n deemeudig veuren as 'n hooveerdig goan.

Bètter 'n mager vergielik as 'n vetten proces.

Hee weet van vuurten nig, dat hee van achteren
lèft, of: hee is zoo dom as boonenstroo, of: zoo dom
as 't achtereinde van 'n värken.

---

¹⁾ Wordt zuinig.

Hee is 'n half uur te laat in de wèld ekommen¹).

Hee proat meer vuur Sunt Vêlten vot²).

't Geet em as Slagman met de hoonderkuken, van derteen op niks.

As de katten moest, dan mawt ze nig.

A-j de katte op 't spek beent, wil ze nig vrètten.

Ne katte mag wal 'nen keizer ankieken.

Aleerdaags kraeden de hanens en now gaapt ze, zè de doove oalde man.

Woor nig is, hef de keizer zien recht verloren, of: now trek ne bolhen 'n stè't ees oet.

't Ei wil mangs wiezer wén as de henne.

Hee is zoo grootsch as nen veerduits hanen.

I-j könt nooit weten, woo ne koo nen hazen vaank.

Zoo vast as Meunster, of zoo vast as Grol.

Meunster wiezen ('n keend bi-j 't heufd opburen.)

Zoo wied goat ziene gaanze nig (dat geet boaven zien begrip.)

Hee hef 'n geweten, woer men met 'n voôr heui in umdraëien kan.

---

¹) Komt overal te laat. — ²) Zonder denken en ophouden.

't Dikke kost 't meeste gèld, zè de vrouw en geut
de leerjonge 't oonderste oet de smodde in 't kum-
mekken.

Roadt mi-j goed, zè et wicht, meer roadt mi-j nig of.

Gif God jongs, zè de boer, dan gif Hee ook boksen.

Dee vuur dè'ttig joar ridt, mot noa dè'ttig joar te
voot goan.

'n Gleunig wief stek 't hoes op alle veer kaanten an.

Ne goeë vrouw is 't smeer an 'n wagen.

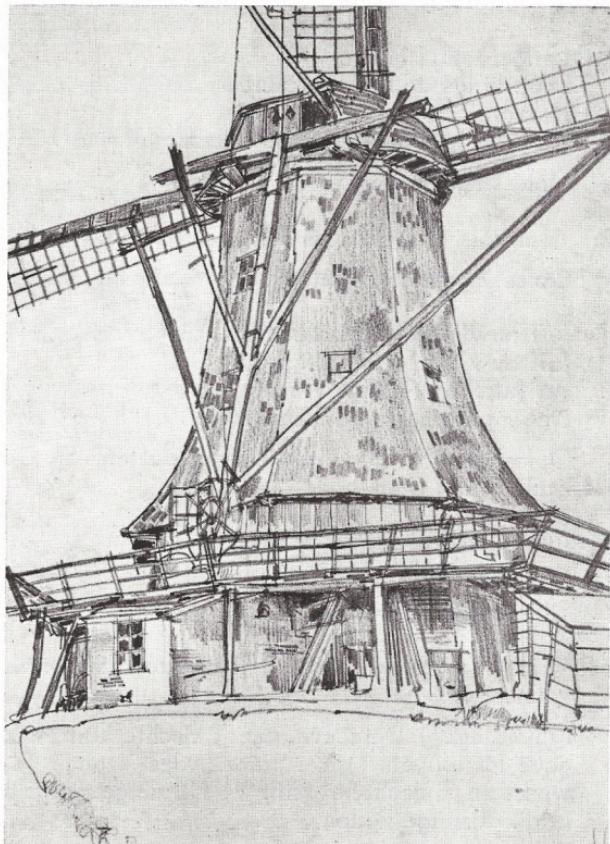
Men kan bétter 'ne schoefkoare vol kikvösche wa-
ren as 'n joonk wicht.

Oalde Roadsels.

---

1. Lange, lange lèmpe
Leup langs de boeren kämpe
Har gin bot of been,
En toch leup lange lèmpe alleen.

Oplossing: de bekke.
2. Wat was was eer was was was.

Oplossing: honnigroat.
3. Juffrouw Toet¹⁾ is aaltied oet,
Juffrouw Tin²⁾ is aaltied in,
En Juffrouw Turelureluur³⁾
Dee löp de heele kökken duur.

Oplossing: ¹⁾ De krukke van boeten. ²⁾ De krukke van binnen. ³⁾ 'n Bessem.
4. Juffrouw Fok zat op 'n stok
En naeiden 'n noad zoonder noalde of droad.

Oplossing: Ne walnot.
5. Wat is 't gekste¹⁾, wat is 't wieste²⁾, wat is 't keunste³⁾.

Oplossing: ¹⁾ De zevee, dee 't slechte hölt en 't goeë löt loopen. ²⁾ De wanne, dee 't goeë bewaart en 't slechte verstof. ³⁾ De tange, ze grip in de gleunige kollen.
6. Hoalder de boalder gung oaver den zoalder met
'n moond vol meinschenvleisch.

Oplossing: Nen kloomp.

Potloodtekening J. Jans

Windmolen bij Rijssen.

7. Daags geet 't van klipper de klap,
     's Nachens steet 't vuur 't bedde en gap.

Oplossing: 'n Muulken.

8. Dagens is 't 'nen goalden knoop
     's Nachens is 't 'nen weulenhoop.

Oplossing: 'n Boerenveur, dat 's nachens in
     'eraakt wo'dt.

9. Van binnen gèl van boeten greun en 't steet op
     half zesse, roa, roa wat is dat?

Oplossing: Nen eerden test op dree peute zoo
     as ze aleer in 'ne veurmaande stonnen.

10. Tweebeen¹⁾ zat op dreebeen²⁾,
 Doo kwam veerbeen³⁾,
 Dee wol tweebeen bieten,
 Doo nam tweebeen dreebeen,
 Um der veerbeen met te smieten.

Oplossing: ¹⁾ 'ne Melkmeid. ²⁾ 'n Melksteulken.
³⁾ 'n Hoond.

11. Veer oalte wieve, dee konnen mekaar nig kriegen,
     ze leupen allemaal èven ha'd, roa, roa wat is dat?

Oplossing: De möllenweeken.

12. Hummelken Tummelken völ van 't rek,
     Hummelken Tummelken brak 'n nek;
     Door is gin eenen timmerman,
     Dee Hummelken Tummelken maken kan.

Oplossing: 'n Ei.

13. Roo, roo riepe, gèl is de piepe
 Zwa't is et gat
 Woor roo, roo riepe in zat.
 Oplossing: Ne wo'ttel.
14. Ik trok en de boer trok en roa ees wat 'n scho'steen trok?
 Oplossing: Rook.
15. Wat is 't geval as 'nen boer 'ne henne et?
 Oplossing: Dan is de boer kraank of de henne was kraank.
16. As ze komt, dan komt ze nig, meer as ze nig komt, dan komt ze.
 Oplossing: As de doeven komt en de èrfsten oet 't laand vrèt, dan komt der gin èrfsten, meer as de doeven nig komt, dan komt der èrfsten.
17. 'n Lèvenden¹⁾ sleup.
 'n Dooden²⁾ dee reup.
 Doo stun 'n lèvenden op en trok 't vel van 'n dooden³⁾ an. Do gung hee tot de Mooder⁴⁾ en sprak tot de Vader⁵⁾.
 Oplossing: ¹⁾ 'n Meinsche. ²⁾ De klokke. ³⁾ De schoo. ⁴⁾ De Kerke. ⁵⁾ God.
18. Door sprung 'n heundeken
 In et grafgreundeken;
 Woo deeper dat et sprung
 Woo hooger zien stärtken noa 'n hemmel gung.
 Oplossing: 'n puttenboom.

19. Nen man har kwoad 'edoan en zol 'ehangen of
 'eköpt wodden, meer ziene vrouw wol em nig
 missen, ze bidden en smeekten de rechters zoo
 lange, tot ze zèden: „de man mog vri-j wên, as
 de vrouw eer 'n roadsel kon opgewwen, dat ze
 allemoal te zamen nig roân kunnen". Doo gung
 de vrouw bedroofd noa hoes; woo zol now één
 boerenwiefken slimmer wên, as al dee rechters
 te hoope? Meer ko't bi-j 't hoes veunde et nen
 peerdekop, woer 'n voggelnust in zat met zes
 jongen. Et nam de vöggelkes der oet, meer in
 eenmaal völ em wat in, et leup weerum en zè
 teggen de rechters:

Doo ik gung van woor ik kwam,
 Ik zes lèvenden oet eenen dooden nam,
 Dee zesse maakten 'n zeuvenden vri-j.
 Now roa et, rechters, en zèg et mi-j.

Dat kon nums roan, doarom was de man 'n
 zeuvenden, dee vri-j kwam.
